Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...мнай 1921 оной ...брин 21-һээ гарана | № 121 (13610) | 1974 оной майн 26, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ НҮХЭР Н. ЛЮБИЧИЧТЭЙ УУЛЗАБА

Майн 24-дэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Советскэ Союзда хани ёһоной албан хэрэгээр ерээд байһан Югославиин Коммунистнуудай Союзай Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-гэй арадай оборонын хэрэгүүдэй талаар союзна секретарь армиин генерал нүхэр Н. Любичичтэй уулзаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай Маршал нүхэр А. А. Гречко, мүн СССР-тэ байдаг СФРЮ-гэй элшэн сайд нүхэр М. Пешич энэ хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба.

Советскэ Союз ба Югославиин хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо улам саашадань хүгжөөхэ, тэрэшэлэн уласхоорондын шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа дэлгэрэнгыгээр халан абалсаһан байна.

Энэ хөөрэлдөөн хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

АРИЛГА 12 ХОНОГ СОО ДҮҮРГЭГДЭЭ

...арай тэнгэриин энэ ...хагсуутай, һүниндөө ...байбашье һаань, ...ын совхозой механи...нууд эртын тарилга ...түсэбөө 12 үдэртэ ...гү, али майн 3-да эхи... 15-да сүм дүүргэһэн ... Энэ үедэ 2900 гек... шэнисэ, 602 гектар... таряан, 410 гектар... жэлэй ногоон та... Тарилга дээрэ 31 ...табигдажа, үдэртөө ...гектар таригдажа бай...

...эхи механизаторнууд ...айгээр, эдэбхитэйгээр ...ажа гараа. Тракторно... ажалай дүрбэн бри... газар хахалха, та... хэхэ хүдэлмэри хоёр ...нда эмхидхэгдэжэ, тех... туһаламжа һайнаар ...аһан байна. Мүры... хабаадагшад ганса...үргөөр ажаллаха гэжэ ...оо бэшэ, мүн бүхы ...э һайн шанартайгаар ...эжэ тэмсэһэн байха

...анизаторнуудай дүн...лгэрһэн мүрысөөндэ ...гаанай отделениинхид ...лэжэ гараа. Арбан ... эндэ бригадираар ...жа байһан Цырендор...гочиевич Ринчиндор... механизаторнуудайнгаа ...үбөөр ударидажа ша... бүхэн бүтээсэ ехэ... хүдэлөө. Илангаяа үнинэй механизатор Дева Батуевич Аюшеев бултанда жэшээ харуулжа ябана. Тэрэ халаан бүриингөө даабари саг үргэлжэ 120 процент дүүргэнэ. Үнэн сэхэ ажалаараа шалгарһан трактористнуудай тоодо Жаргал Дашиев, Баир Буянтуев, Сергей Аюшеев, Максим Бадмацыренов, мүн тарилгын агрегадуудые ударидагшад Гармажап Дашиев, Жаргал Буянтуев, Алексей Шишмарев гэгшэд ороно. Үрэһэ зөөдэг жолоошод Валерий Чагдуров, Павел Очиртаров гэгшэдые магтангүй гарахын аргагүй.

— Ухаа мэдээгүй хүдэлһэнһөө баян ургаса абтаха бэшэ, харин бүхы юумэеэ бодомжотойгоор, даамайгаар, наринаар хэхэ хэрэгтэй, — гээд совхозой главна агроном Ольга Сандакдоржиевна Соктоева хэлээ. — Мүнөө жэл газараа һайнаар элдүүрилхэ, үтэгжүүлхэ, саг соонь тарилга хэхэ гэжэ оролдогдоо.

Үнэхөөр, хабарай тарилгын хүдэлмэри эмхитэйгээр, түргэнөөр, һайн шанартайгаар ябуулагдана гэжэ онсо тэмдэглэхээр. Ехэ-Цагаанай, Билюутын бригадын механизаторнууд Илалтын һайндэртэ эртынгээ тарилга дүүргээд байгаа. Энэ үедэ тэдэнэр паар хахалха түсэбөө 115 процентдэ хүргөө һэн.

Шэнисэ бүхыдөө хабар, намарай паар дээрэ таригдаа. Мүн 150 гектар шэнисэ энэ жэлдэ элдүүрилэгдэһэн шэнэ газарта хаягдаа.

Совхозой механизаторнууд тарилга хэхэ зуураа хабарай эртын паар хахална. Мүнөө 867 гектар паар хахалагдаа. Тиигэжэ 1860 гектар паар хахалха түсэбөө майн 25 хүрэтэр дүүргэхэ хүсэлтэйгөөр ажаллажа байна.

Паар хахалха хүдэлмэридэ 8 трактор үдэр, һүнигүй хүдэлгэгдэнэ. Эндэ Ехэ-Цагаанай механизаторнууд Анатолий Аюшеев, Анатолий Руденко, Петр Арьяев, Билюутын — Александр Михишкеев, Сосновкын — Владимир Лубсанов, Цыпыл Данзанов, Юрий Цыденжапов болон бусад мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Эртынгээ тарилга дүүргэһэн бригаданууд майн 16-һаа ешмээн, хартаабха, обёос, кукуруза гэхэ мэтэ ургамалнуудаа тарижа захалаа. Куузику, олон жэлэй ногооной тарилга үргэлжэлһөөр.

Механизаторнуудта һаадгүйгөөр ажаллаха, зохидоор амарха арга гүйсэд олгогдонхой. Тэдэнэр һайнаар түхеэрэгдэһэн полевой станнуудта, вагончигуудта байрлана. Тэндэнь хамтын эдеэн бэлдэгдэнэ, аптечканууд, шатар, даам гэхэ мэтэ бии. Газетэ, журналнууд үдэр бүхэндэ асарагдана. Юрэдөө механизаторнууд хүхюун зугаатайгаар ажаллана.

Социалис мүрысөөнэй дүн үргэнөөр харуулагдана, ханын һониндо, «Сахилгаан» хуудаһанда бэшэгдэнэ. Табан хоногой дүнгөөр түрүүлһэн бригадада совхозой дирекциин, партком, рабочком болон ВЛКСМ-эй комитедэй дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулагдана. Майн 18-най байдалаар дамжуулгын Улаан туг Ехэ-Цагаанай механизаторнуудта совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ П. Ч. Базаржапов барюулһан байна.

Хабарай тарилгын үедэ уран һайханай бүлгэмэйхид полевой стануудаар ябадалтай болонхой. Соёлой ордоной директор С. Покацкиин хүтэлбэрилдэг «Колосок» агитбригада тракторна бригадануудаар ябажа, концерт харуулаа. КПСС-эй райкомой политэмхидхэгшэд В. В. Рабочашвили, Ш. Э. Тубчинов гэгшэд элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Эндэ хэлэгдэһэн даб дээрэхи дүнгүүдһээ харахада, Сэлэнгын совхозой механизаторнууд һанаһандаа хүрэхэ, баян ургаса абаха бэзэ гэжэ найдахаар.

Р. БАЛДАНОВ,
худөө бэшэгшэ.

ЭНЭ ЖЭЛЭЙ ЭРХИМ УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ШАНГА ТЭМСЭЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Маркел Васильевич Степанов түрэл ажахыдаа 37 жэлдэ таһалгаряагүй механизатораар ажаллана. Маркел Васильевич хэжэ байһан ажалдаа ханамжатайгаар хандадаг, һайн шанартайгаар бүтээхые оролдодог, урагшаа һанаатай хүнүүдэй нэгэн юм.

Колхозой ажалай ветеран нүхэр Степанов хабарай тарилгада хүдэлхэдөө, халаан бүриингөө даабарине 150 процент дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө габшагай ажалай жэшээ харуулна. Ниитын ажал хүдэлмэридэ Маркел Васильевич эдэбхитэйгээр хабаададаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнинэй механизатор М. В. Степанов.
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕЛЕГАЦИИН США-да БАЙҺАН ТУХАЙ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Вашингтондо СССР-эй посольстводо пресс-конференци хэбэ.

Делегацине толгойлогшо, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев пресс-конференци дээрэ иигэжэ мэдүүлээ: совет парламентаринуудай США-да түрүүшынхеэ ерэһэн ушар, минии найдажа байһанай ёһоор, хоёр ороной парламентнуудай хоорондо саг үргэлжын холбоо барисаа байгуулха зам нээжэ үгэнэ.

Совет-американ харилсаануудай онсо үедэ бидэ США ерээбди гэжэ Б. Н. Пономарев хэлээ. Энээндэ хоёр гүрэнэй толгойлогшодой һүүлшын жэлнүүдтэ хэһэн уулзалганууд эхи табяа һэн.

Һунгагшадайнгаа дура зориг элирхэйлэн, совет американ харилсаануудые хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалха гээшэ өөһэдымнай уялга гэжэ совет парламентаринууд тоолодог, эдэ харилсаануудай бүри тогтууритай, тэхэришэгүй шэнжэтэй болоходонь туһалдаг гэжэ Л. И. Брежнев хэлээ һэн. Дайнай ба амгалан байдалай асуудалаар Совет Конституци Верховно Соведтэ агууехэ харюусалга даалганхай. Верховно Совет энэ хараа шугамые дэмжэдэг юм.

Совет-американ харилсаануудай байдалһаа манай үеын эгээл шухала асуудалнуудые, дайн ба эб найрамдалай асуудалнуудые шиидхэлгэ дулдыдаха байна. Дайн уридшалан зайсуулхын тулада, бата бэхи, үнэн зүб эб найрамдал тогтоохын тулада, манай оронуудай хүсэлэл оролдолгые нэгэдүүлхын түлөө бидэ тэмсэнэбди. Эбэй ёһоор зэргэ оршохо гол ёһонууд уласхоорондын харилсаануудай хубилашагүй гүрим болохо ёһотой.

Советскэ Союз арадуудай өөһэд хоорондоо бүри дүтэрхы болохынь түлөө, тэдэнэй бэе бэетээ улам һайнаар танилсахын түлөө, гансашье политическэ бэшэ, мүн экономическа, эрдэм техникын, соёлой харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө, олониитын ба тус тус хүнүүдэй хоорондо харилсаа үргэдхэхын түлөө тэмсэдэг гээшэ.

Түгшүүрилтэ байдал һуларуулһан ушар бүхы арадуудта ба гүрэнүүдтэ һайн үрэ дүнтэй байба гэжэ Вашингтондо совет парламентаринууд хөөрэлдөө хэхэдээ онсолон тэмдэглээ һэн гэжэ делегацине толгойлогшо саашань хэлээ.

ООН-ой шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ гэһэн үндэһэ һуури дээрэ Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдалые гурим шуулха тушаа Советскэ Союзай баримталдаг хараа шугам эндэ тодорхойлогдоо.

Политикын талаар зүрилдөөтэ байдалһаа хэлсээ хэхэ байдалда орохо гэһэн Холбоото Штадууд СССР хоёрой хоорондохи харилсаанууд хүгжэжэ байгаа худалдаа наймаагаар, эрдэм-техникын талаар халан абалсалгаар дэмжэгдэхэ ёһотой.

Эндэ болоһон хөөрэлдөөнүүд нюуса далдагүйгөөр, һайн һайхан оршон байдалда үнгэрөө гэжэ Б. Н. Пономарев хэлэбэ. Хоёр парламентнуудай хоорондо ажал хэрэгэй харилсаан мүнөө тогтоогдоо гээшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй үмэнэһөө совет парламентаринууд Советскэ Союзда харюугай айлшалалга хэхынь тулада делегацияа эльгээхыень конгрессто уряал дамжуулан үгэбэ.

Һүүлээрнь Б. Н. Пономарев, совет делегациин гэшүүд корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаа.

ВАШИНГТОН, майн 24. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хүндэлэлдэ США-гай конгрессто сайллалга болобо.

Энэ сайллалгада совет делегацине толгойлогшо Б. Н. Пономарёв, делегациин гэшүүд, США-да байдаг СССР-эй элшэн сайд А. Ф. Добрынин, американ талаһаа — конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын спикер К. Альберт, сенадта түлөөлэгдэдэг республиканецуудые толгойлогшо Х. Скотт, сенаторнууд Д. Спаркмэн, Ч. Перси, Г. Хэмфри болон бусад байлсаа.

ҺУНГАЛТАҺАА ҺУНГАЛТА ХҮРЭТЭР. ○ ИЛАЛТЫН ЗАМААР.

Мүнөөдэр, СССР-эй Верховно Соведтэ болохоёо байгаа һунгалтын урда тээ, КПСС-эй Центральна Комитет таанадта, нүхэд һунгагшад, эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэдтэ, колхознигуудта, совет интеллигенцидэ хандана. Манай партиин политика хадаа социалис индустриин хэлбэришэгүй ургалтые хангадаг, хүдөө ажахын үйлэдбэрине найдамтайгаар дээжэлдэг, арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтэ хангадаг политика мүн. Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө, таанад манай социалис Эхэ оронoй экономическа хүсэ шадалые саашадаа бэхижүүлхын түлөө дуугаа үгэхэ байнат!

(Совет Социалис Республикануудай Союзай бүхы һунгагшадта, гражданинуудта Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаһаа).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГЭЭР УГТАХАБДИ

...хэ оронойнгоо бүхы һунгаг...дта, гражданинуудта КПСС-эй ...тральна Комитедэй хандаһан ...далгатай манай колхозой гэ...үд урма баяртайгаар танилса... байна. СССР-эй Верховно Со...тэ дүрбэн жэлэй урда тээ бо...он һунгалтаһаа хойшонхи үедэ ...ай арад зоной һуудал байдал ...м һайжаржа, промышленность ...он хүдөө ажахымнай найдам...гаар хүгжэжэ байһаниинь бү...ндэ мэдээжэ, ойлгосотой бай...

...үдөө ажахые хүгжөөхэ талаар ...ии, правительствын бэелүүлжэ ...һан хэмжээнүүдэй ямар ехэ ... үрэтэй байһыень бидэнэр ...дынгөө колхозой байдалһаа ...эр харанабди. Колхознай жэл ...я шэнэ шэнэ тракторнуудые, ...д машинануудые абана. Та...һан дээрэмнай хүсэтэ К-700 ...торнууд олошоржо байна. Газар һайжаруулха, тарялан, сабшалан уһалууриин болгохо хэрэгтэ мүнгэ зөөри ехээр гаргашална гэжэ бидэнэр харанабди. Манай хүршэ «Заганский» колхоздо Түгнын уһалууриин системэ шэнээр түхеэрэгдэжэ, хүсэтэ машинануудаар уһа сасажа, 1900 гектар тарялан уһалуулна. Манайшье колхоздо Барай сөөрэм тогтоогдожо, 200 гектар газар уһалха арга олгоо. Саашадаа Ашанга горхоной уһые хэрэглэдэг болоо һаа, үшөө 750—800 гектар ундалуулха арга олдохо гээшэ. Тиигэбэл гектарай 10—12 центнер үбһэ абахаяа болижо, хоёр дахин ехые — 23—25 центнер хурьдаг болохо һэмди.

Жэл бүри үйлэдбэриин болон культурна ажаһуудалай барилганууд олоор бүтээгдэнэ. Жэшээнь, манай колхозой центртэ үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада хоёр дабхар һургуули баригдажа, һургаалтай нэгэ ээлжээндэ һургаха арга олгогдоо. Галтайн отделенидэ шэнэ клуб баригдажа, энэ жэл ашаглалгада оруулагдаха юм.

Һуудал байдалайнгаа жэл ерэхэ бүри һайжаржа байһанда колхознигууд урмашажа, хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллаха гэжэ оролдодог болонхой.

Илангаяа мүнөө үедэ СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтахаа зорилго урдаа табяад, габшагай бэрхээр хүдэлжэ байнхай. Энэ мүрысөөндэ колхозой һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд түрүүлжэ ябана. Эдэнэр үбэлжэлгын үедэ гэхэ гү, али нёдондо жэлэй дүрбэдэхи кварталда, энэ жэлэй түрүүшын хахад жэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаад, мүнөө тэрэнээ дүүргэхэ гүйсэд аргатай болонхой.

Һаалишад, малшадай мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ Доодо-Калиновкын, Дээдэ-Һутайн һү һаалиин фермын коллективүүд эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр һү һааха социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Эндэхи түрүү һаалишад А. С. Кошелева, М. Г. Кобелева гэгшэд үнгэрһэн дүрбэн һарада үнеэн бүриһөө 922 килограмм һү һааһан байха юм. Дээдэ-Һутайн фермын эрхим һаалишан В. Н. Кобелева энэ үедэ үнеэн бүриһөө 1061 килограмм һү һаажа шадаа. Мүн эндэ һаалишан Е. С. Кушнарева түрүү зэргэдэ ябана.

Малшадай, һаалишадай оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар колхознай эдэ үдэрнүүдтэ гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээд, түсэбһөө үлүү адагынь 1100 центнер бэлэдхэлэй пунктда оруулха хүсэлтэй. Мүнөө үдэр бүри 38—38,5 центнер һүн гүрэндэ худалдагдана.

Тэрэшэлэн гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэ хэмжээнүүдые абажа байнабди. Хахад жэлэй туршада 4800 центнер мяхан тушаагдаха байбал, мүнөө тэрэнэй 4492 центнерынь худалдагдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 38,2 процент ехэ болоно. Үлөөшэ 1300 центнерээ дүүргэхын тула 3 отара эрьенүүд тушаагдахаар хараалагданхай. Хонишод Б. Санжиев, Д. Иванов, С. Голендухин гэгшэдэй эрьенүүдэй ноoһон түрүүшын ээлжээндэ хайшалагдажа, июниин һүүл багаар гүрэндэ тушаагдаха юм.

Иигэжэ колхозой гэшүүд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые ажалай бэлэгээр угтаха байна.

Н. ЦЫРЕНДАШИЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ.

ХИМИГЭЙ ҮДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Химигэй үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада майн 24-дэ гүрэнэй Түбэй концертнэ зал соо болобо. Эндэ үйлэдбэриин түрүүшүүл, Социалис Ажалай Геройнууд, социалис мүрысөөндэ илагшад, министерствэнүүд ба албан зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд суглараа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэлэлэй президиумдэ тон ехэ урма баяртайгаар һунгаһан байна.

СССР-эй химиин промышленностиин министр Л. А. Костандов элидхэл хээ. Юһэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан химиин, нефть шанаржуулгын, микробиологиин һалбаринуудай промышленностиин ажалшадай түйлаһан амжалтанууд тухай тэрэ хөөрэжэ үгөө.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг нэгэн һаналтайгаар баталан абтаа.

(ТАСС-ай корр).

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ КАНДИДАДУУДАЙ ТҮЛӨӨ

...ОРИ

...СССР-эй Верховно Сове... Национальностьнуудай ...едтэ Хориин 524-дэхи ...үүлиин округһоо һунгаг... депутадта кандидат ...ын совхозой һаалишан ...ыгма Жигмитовна Бато...уеватай уулзалгада зо...һан һунгалтын урда ... суглаан Хори тосхондо ...жо үнгэрбэ.

...э суглаанда Хориин по...ово, Улаан Одоной, ...гын сомоной, Красно...занска сельскэ Сове...эй харьяата ажахынуу... промышленна предпри...уудай, эмхи зургаануу... коллективүүдэй түлөө...ед сугларaa.

...ungалтын урда тээхи суг... КПСС-эй Хориин райко... секретарь Д. Д. Дагба...ежэ, СССР-эй Верхов... Соведэй депутадта канди... нүхэр Батомункуевагай ...мжэтэ нюур, уһалуу... барилгануудай управле... начальник А. В. Бело... үгэ үгэһэн байна. Тэ...ндидадайнгаа намтарые ...анда хабаадагшадта ..., ажалайнь ехэ амжал...ай онсолон тогтоо. ...унистнууд болон пар...бэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидат Мыдыгма Жигмитовна Батомункуевагай түлөө дуугаа бултадаа үгэхыень олониитые уряалаа.

Энэ суглаанда хабаадагшадай үмэнэһөө «Георгиевский» совхозой хүдэлмэришэн К. Г. Зуев, Хориин нэгэдэхи дунда һургуулиин багша Т. П. Ануфриева, Хориин леспромхозой парткомой секретарь И. Я. Трунев, автохаргын управлениин начальник П. Б. Дармаев гэгшэд үгэ хэлэһэн байна. Гүрэнэй засаг түрын дээдэ органдо түлөөлхөөр дэбжүүлэгдэһэн кандидат Мыдыгма Жигмитовна Батомункуева һунгагшадай ехэ найдабарине үнэн сэхээр харюулха, хүсэһэн хэрэгынь бэелүүлхэ байха гэжэ этигэжэ байһанаа тэдэ мэдүүлээ.

Суглаанай эсэстэ һунгагшадай үмэнэ СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат М. Ж. Батомункуева харюугай үгэ хэлэхэ зуураа, тэрээндэ, юрын малшан эхэнэртэ иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэндэнь гүн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэбэ. Тэрэ найдабариинь харюулхын түлөө бүхы хүсэл оролдолгоёо, шадабаряа зорюулхаб гэжэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад аймагай соёлой байшангай уран һайханай коллективэй табиһан ехэ концерт һонирхон хараа.

МУХАР-ШЭБЭР

Аймагай таряашад хорёод үдэрэй туршада эртын тарилга хэжэ дүүргэбэ. 46 мянга гаран гектарта шэнисэ, 2 мянга гаран гектарта горох таригдаа. Тарилгын шанар һайн. Энэ хадаа механизаторнуудай эршэтэ ажалай, ехэ оролдолгын аша үрэ мүн. Мүнөө эдэнэр хожомой тарилга түлэг дундаа хэжэ байна. Малшадшье мүн лэ һайнаар хүдэлнэ. Нёдондонойхиһоо 5 мянга гаран хурьгад үлүү олон абтаад, гарза гайгүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

Мухар-Шэбэр тосхондо һая боложо үнгэрһэн СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын урда тээхи суглаа нээхэдээ, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Конев энээн тухай хэлэһэн байна. Ажалай болон политическэ иимэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда һунгалтын бэлэдхэл урагшатай һайнаар ябуулагдана.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ һунгаха Сэлэнгын 379-дэхи һунгуулиин округой депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Жамбал Биликтуевич Санжиев, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Мухар-Шэбэрэй 522-дохи һунгуулиин округой депутадта кандидат, Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой механизатор Очир Бадмаевич Аюшеев гэгшэдтэй уулзалгын суглаан дээрэ нүхэр Санжиевай этигэмжэтэ нюур, харгы ашаглалгын 76-дахи управлениин начальник Ф. П. Аксенов, нүхэр Аюшеевэй этигэмжэтэ нюур, аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин главна агроном А. Е. Фомин гэгшэд эхи түрүүлэн үгэ хэлээ. Тэдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадууд нүхэд Санжиев, Аюшеев гэгшэдэй намтартай суглаанда хабаадагшадые танилсуулба.

«Коммунизм» колхозой тракторна бригадын бригадир И. И. Бельский, Мухар-Шэбэрэй аптекые даагша А. Б. Апханов, Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин багша А. П. Петрякова, Шэнэ-Заганай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ф. Ф. Иванов, аймпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ Б. Д. Дугаров болон бусад суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн байна. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар республикымнай эгээл эрхим хүнүүд дэбжүүлэгдээ. Эдэнэр гүрэн түрын дээдын зургаанда манине түлөөлхэ дүүрэн эрхэтэй нүхэд мүн, тэдэнэр манай найдаһан этигэлые харюулжа шадаха. Тиимэһээ бидэнэр бултадаа тэдэнэй түлөө дуугаа үгэхэбди гэжэ мэдүүлээ. Тиихэ зуураа аймаг дотор шиидхэбэреэ олоодүй хэрэгүүд үшөөл бии байһаар. Тэдэнние ойрын сагта бүтээхэ ябадалдамнай али болохоор туһалалсахыень кандидадуудтаа захиба.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ТҮНХЭН

Түнхэнэй аймагай Тооро тосхоной гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн культурын байшан соо хүн зон олон. Тэндэ «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, Зүүн-Мүринэй леспромхозой, лесничествын болон бусад коллективүүдэй түлөөлэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадууд КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь Андрей Урупхеевич Модогоевтой, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровтай уулзаба.

Үдэрэй хоёр часта Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Б. М. Кырмегенов суглаа нээжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидат А. У. Модогоевой этигэмжэтэ нюур, тус колхозой түрүүлэгшэ А. С. Иринчеевтэ үгэ үгэбэ.

Нүхэр Иринчеев СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоевой ажалай намтар, тэрэнэй үни удаан саг соо партийна, совет органуудта ажаллажа, дүй дүршэл ехэтэй, үнэн сэхэ хүдэлмэрилэгшэ боложо, арад зондоо хүндэтэй болоһон тухай суглаанда хабаадагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлээрнь СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровай этигэмжэтэ нюур, Тоорын дунда һургуулиин директор Д. Н. Пунсыковто үгэ үгтэнэ. Нүхэр Пунсыков республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. Б. Пивоваровай ажал хүдэлмэри, гүрэнэй, арад зоной хэшээтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа ябадагые баһал суглаанда хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Удаань суглаан дээрэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Д. Д. Халудоров, леспромхозой хүдэлмэришэн Н. А. Пежемский, «Маяк» колхозой түрүүлэгшэ П. М. Махаров, Зүүн-Мүринэй найман жэлэй һургуулиин директор В. Ц. Заяханов, Тоорын сельпогой түрүүлэгшэ В. Т. Асламова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой бригадир С. С. Янданов гэгшэд үгэ хэлэжэ, Совет гүрэнэйнгөө бүхы һунгагшадта, гражданинуудта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгаар зоригжоһон хүдөө ажалшадай, промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэдэй түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө оролдожо байһан тухай тогтохо зуураа, СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн А. У. Модогоевой, Н. Б. Пивоваровай түлөө һунгалтын үдэр нэгэ хүн шэнги дуугаа үгэхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Уулзалгын суглаан дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидат А. У. Модогоев, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат Н. Б. Пивоваров дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэд.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй депутадуудта кандидадууд А. У. Модогоев, Н. Б. Пивоваров тэрэ үдэр һунгагшадтаяа аймагай түб Хэрэн тосхондо уулзалга хэбэ. Суглаан дээрэ аймагай олонхи ажахынуудай, промышленна предприятинуудай, организацинуудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

И. ФЕДОРОВ.

АЖАЛААР ОЛДОҺОН АЛДАР СОЛО

Арадай КАНДИДАДУУД

ЯРУУНЫН совхоздо болоhон hунгагшадай суглаае телевизорээр харуулаа hэн. Ужам залаар дүүрэн hуугаашадай баяртай шарайнууд... Үгэ хэлэлгэн... Альга ташалган... Жэрэгэс гэтэр гар үргэлгэн...

Энэ дэбжэлтэ ехэтэй, баяр баясхалангай суглаанай «зэмэтэ» хүнине — Мыдыгма Жигмитовна Батомункуевае телекамераар харуулхадань, түрүүшынхеэ нюур танихa болоо hэм. Дундуур наhанай, хурса сагаан шарайтай, түбшэн түни янзын эхэнэр оршон тойрондонь боложо байhан юумэнhээ хитүүдэhэн хэбэртэй уруугаа харан, хүдэлэнгүй бэеэ хуряанги hуугаа hэн. Өөhэдынгөө дундаhаа эрхим hайн нүхэрөө оронойнгоо эгээл дээдэ засаг зургаанда бүрин эрхэтэ түлөөлэгшөөр эльгээхэ гэжэ дурадхажа байгааша нүхэдэйнь hанагдаагүй ехэ этигэл найдабари, халуун зүрхэнэйнь үгэнүүд Мыдыгма Жигмитовнагай сэдьхэл хүлгүүлээл бэзэ, наhандань үзэгдэhэн али энэ тэрэнь түргэн hанагдаад, бүтүүхэн уяржашье, элдэб бодолдо абтажа hуухан магад...

Һаяшаг Батомункуеватай нюураараа уулзажа танилсаад, нүхэдтэйнь хөөрэлдөөд байхада, ажалынь, hуудал байдалынь хараад ерэхэдэ, Мыдыгма Жигмитовна мүнөөнэйнгөө алдар солодо хүрэхэ замдаа нилээд ута «дабаа» дабаалдиhан, халуун хүйтэнине hайсахана үзэhэн, гашуудал уйдхарташье дайрагдаад абаhан, одоо долоон үринэрэй эхэ, нагаса эжы болоhон — нэгэл газартаа, нэгэл ажалда бухы наhаараа ябабашье, ехэ баян дурдалга намтартай хүн байба.

...Үни болоhонhоо шарлашаhан хуудаhануудтай Ажалай дэбтэр, нюур таладань Батомункуева Мыдыгма Жигмитовна гээд нэрэ обог табяатай. Саашань hэхэхэдэ: «1. 1943 он. Майн 15. Яруунын мяханай совхоздо хүдэлмэришэн боложо абтаба» гэжэ бэшээтэй. Бэхын орондо марганцовкоор бэшэhэн тус дэбтэр соохи бүүдэгэр мүрнүүд тэрэ үеын, дайн дажарай хомор хонсо байдалые hануулна. Али юумэнэй дутадаг, дундадаг тэрэ сагта, илангаяа хүдэлмэришэнэй хүсэнэй дуталдадаг шэрүүн жэлдэ арбан табатай Мыдыгма 7 класс дүүргэөд, совхоздоо хүдэлжэ эхилээ.

Элдэб хара хүдэлмэри хэхэдээ, түрүүшээр гүлмэрдэжэ, хүсыень абажа ядахадаа, түнхаряагүй, юушье даалгаа hаань, онол тодхолынь олоод лэ, саг соонь дүүргэжэл hаладаг hэн. Яруунын совхозой тогтоhонhоо хойшо малшад ябаhан эжыгээ, нагасаяа дахажа, Мыдыгма бороор өөдөө болоhон, багаhаа бүхэриг шамбай ябаhан. Һургуулиhаа сүлөө сагтаа түрэлхидтөө мал харууhалгадань хайшан гээл hаа, hайнаар хамhаха туhалхамниб гэжэ оролдодог байгаа. «Багаhаам ажалда дадхуулан, намайе хүмүүжүүлhэн түрэлхидэйм аша анхан бэеэ даагаад хүдэлhэнhөөм эхилээд, саашанхи бүхы ажаябадалдам ямар ехэ туhа хүргөөб аа?» гээд, Мыдыгма Жигмитовна дурдаа hэн. Дайнда шархатажа нэрбэгдэhэн бэень муудажа, басаганайнь нүхэр Содном-Цыренэй долоон хүүгэдээ үншэрөөжэ, зургаан жэлэй саана наhа барашахадань баhан бүхы хүсэ шадалаараа, хонгор hайхан сэдьхэлээрээ зээнэрээ үргэлсөө, hургалсаа, зүб харгыда табилсаа. Мүнөө тэдэнэрэйнь хоёрынь дээдэ hургуулиин студент, эгээ ехэ хүбүүниинь ой модо түймэрhөө хамгаалдаг парашютист, бэшэниинь гэртээ hургуулиин шабинар.

— Үрэ хүүгэдэйнгээ өөдөө боложо, hайн ябаха бүри хайрата эжымни, ядаха түлиха сагтамни тэдхэhэн, хараhан түрэл совхозойхимни ехэл hайханаар hанагдадаг, зон хүнэй намда үзүүлhэн аша туhыень, этигэл найдабаринень үшөөл хүсэд харюулаадүйб, саашадаа бүрил hайнаар, бүхы хүсэ шадалаараа хүдэлхэ, тэмсэхэ сэдьхэл намайе тэгүүлүүлнэ, — гэжэ олон үгэгүй Мыдыгма Жигмитовна үсөөхэн үгэнүүдэйнгээ хоорондо хэлээ hэн.

БЭЕЭ hайрхуулха багаhаа дурагүй, дарүу зантай Мыдыгмагай өөрынь сэгнэлтээр болоо hаа, тэрэ «юун хүнhөө үлүү юумэ хэлэн, бүтээhэн байхаб?» Теэд хүнэй харууланhан габьяа, аша туhа олониитэдэ обёорогдон, сэгнэгдэнгүй үлэдэггүй ха юм.

Тиин Батомункуевагай ганса hүүлэй арба гаран жэлэй туршада харуулhан ажалай амжалтые тоолоодшье гарабал. мэргэжэлээ эрхимээр шудалhан, шэнэ юумые үүсхэхэ дуратай, туйлаhанаараа hанаагаа амардаггүй хүн гэжэ тодоруулна.

1966 он. Даажа байhан үнеэн бүхэнhөө хоёр мянган литрhээ дээшэ hү haaxын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ совхоз соогоо илажа гараад, түрүүшын «хоёр мянгатанай» зэргэдэ жагсаба.

Ехэ hүнэй түлөө тэмсэлдэ, үнеэдэй үүлтэр, харууhа, хоол hайжаруулгада саашадаа бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. 1969 ондо хоёр мянга табан зуун литр hүнэй хилэ бултанhаа түрүүлэн дабаба. «Мал ажалай нэгэдэхи классай мастер» гэhэн дээдэ зэргын мэргэжэлтэнэй нэрэ абаба.

Хаража байhан малаа үшөө hайнаар тордоод, хэрэглэгдээгүй байhан арга нөөсэнүүдые үшөөл шадамараар үүдалбал, совхоздомнай мүнөө байгаа үнеэд жэлдээ гурба мянган литр hү үгэхэ хабатай гэжэ лиитхээд, Мыдыгма Батомункуева болон совхозой бусад түрүү hаалишад бүри абьяастайгаар хүдэлбэ. Бэе бэеынгээ урда хойно орожо ябажа, тэн тэрээн мүрысэбэд. 1972 оной дүнгөөр Мыдыгма Жигмитовна үнеэн бүхэнhөө 2643 литр hү hаажа, Яруунын аймагай чемпион болобо. Жэл үнгэрөөд байхада, «гурба мянганай дабаа гаталжа», үнеэн бүриhөө 3080 литр hү hааба. Тиибэшье суг хүдэлдэг hаалишан Хандажаб Эрдынеевада ахигдажа, мүрысөөнэй хоёрдохи табсанда бууха-даа, зарим уйтан досоохидуултан шэнгеэр голхороо, обтоогүй, харин суг хүдэлжэ ябаhан нүхэрэйнгөө илалтада үнэн зүрхэнhөө баясажа, саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень хүсэhэн байна.

1972—1973 онуудай малай үбэлжэлгэдэ эрхим hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө Батомункуева өөрөө Ленинэй орденоор шагнагдажа, наймадахи табан жэлэй дүнгөөр абаhан Ажалай Улаан Тугай орденойнгоо дээдэ тээнь яларуулба. Тэрэ баяр дээрэнь үшөө нэгэ баяр ерэбэ. — Мыдыгма Жигмитовна Батомункуева СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха Хоринин № 524 hунгуулиин округой депутадта кандидадаар баталагдажа, бүридхэлдэ абтаба.

НАМДА олгогдоhон иимэ ехэ этигэл найдалые, хүндэ хайрые намайе энэ болотор хүмүүжүүлhэн, үргэhэн түрэл засагтаа, Коммунис партидаа нэн түрүүндэ хандуулнаб, суг хүдэлдэг нүхэдтөө, совхозойнгоо коллективтэ, мүн Хоринин hунгуулиин округой үргэн олон hунгагшадта халуун зүрхэнэй баяр хүргэнэб, найдаhан найдалыетнай нэн түрүүндэ ажалайнгаа шэнэ амжалтаар харюулхын тулада бүхы шадалаараа оролдохоб гэжэ Мыдыгма Жигмитовна hунгагшадтаяа уулзалгын суглаанууд дээрэ үшөө, үшөө дахин найдуулаа.

Түрүү hаалишанай мүнөө урдаа табижа байгаа зорилгонь нилээд хүшэр — үнеэдэй үүлтэр hайжаруулха, фермэдэхи хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха, хямда сэнтэй улам ехэ hү haaxa тухай совхозойнгоо хараалhан гол шухала хэмжээ ябуулгануудта урда мэтэ абьяастайгаар хабаадаха, харин өөрөө хадаа ойрын хоёр-гурбан жэлэй туршада үнеэн бүхэнэй hаалине 3500 литртэ хүргэхэ гэhэн тодорхой зорилготой.

— Яруунын аймагай, совхозой мүнөөнэй эрхэ байдалда иимэ ехэ hү haaxaб гэжэ хэлэхэ гэшэ зоримгой хүнэй ябадал, — гээд совхозой зоотехник-селекционер нүхэр Гончиков хэлээ hэн. — Ямаршье бэрхэшээлhээ тунхаридаггүй Мыдыгмада бидэ ходо найдадагбди. Малайнгаа үүлтэр hайжаруулгын талаар hүрэг байгуулха, илгаха, таhалхаhаа эхилээд, али олон hэлгэлтэ, хубилалта болодог aaб даа. Жэшээнь, эндэ hаяшаг шэнэ бүлэг үнеэдые абаха хүн хэрэгтэй болобо. Хэдэн жэлдэ харууhалжа, hаажа, hү оруулан тордоhон, бөөмэйлhэн үнеэдээ хэн орхихо дуратай байхаб даа? Теэд шэнэ үнеэдые hайн гарта үгөө hаа гэжэ hананабди. Таатай хүн олдоодхибогүй, — гээд нүхэр Гончиков үргэлжэлүүлнэ. — Энээн тухай Мыдыгмада дуулдаадхихадань, «хамаагүй, би тэрэ гүүртэдэтнай ошожо, шэнэ үнеэдые абаhуу» гээ. «Абаhан уялгаяа дүүргэхэдэшни хүндэ болохогүй гү?», гэхэдэмни: «Хүндэнь хүнгэнhөө ехэ байдаг бэшэ гү?» гээд, энеэбхилэн, hөөргэ асуудал табяа hэн гэжэ зоотехник омогорхонгёор дурдан хөөрэжэ hуугаа бэлэй.

***

Июниин 16-да Хорини hунгуулиин олон мянган hунгагшад буряад арадайнгаа эрхим басаган Батомункуева Мыдыгма Жигмитовнагай түлөө үндэр дуугаа бүгэдөөрөө нэгэ хүн шэнгеэр үгэхэнь лабтай. Энэ ехэ найдалыень дүүрэн харюулха гэжэ нүхэр Батомункуевагай бүхы хүсөөрөө, энэрхы hайхан сэдьхэлээрээ оролдохо байhандань мүн гүнзэгыгөөр этигэнэбди.

Ц. ДУГАРОВ.

РЕСПУБЛИКЫМНАЙ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫН ХҮСЭНҮҮДЭЙ ХҮГЖЭЛЭН ЗАМУУД

СССР-эй Наукануудай академиин 250 жэлэй ой[...]

Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүд Октябрийн революциhаа хойшо шэнжэлэгдэхэ, хүгжэхэ аргатай болоо. Совет жэлнүүдэй үедэ түбэй нэгүүчна эмхинүүдэй комплексно томо экспедицинүүд манай иишэ эльгээгдэжэ, шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри хэhэн байна. Энээндэ СССР-эй Наукануудай академиин үүргэ онсо байха юм. Хожомынь нютагай научно-шэнжэлэлгын организацинуудай байгуулагдахада, байгаалиин ба экономическа арга нөөсэнүүд тодорхой hайнаар шэнжэлэгдэжэ эхилээ:

СССР-эй Наукануудай академи 20-ёод онуудhаа эхилээд Байгал шадархи байгаалиин баялигуудые үргэн далайсатайгаар, түсэбэй ёhoop шэнжэлжэ захалhан юм. Байгалай экспедициин, лимнологическа станциин, хожомынь СССР-эй СО АН-ай Лимнологическа институдай шэнжэлгэ-тодорхойлгын материалнуудай тобшололой ёhoop, Ангар, Енисей мүрэнүүд дээрэ томо гидростанцинууд, мүн Зүүн Сибирь, Буряадай АССР дотор ехэнүүд барилганууд бодхогдоhон, Байгал далайда загаhа үсхэбэрилхэ, олошоруулха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаhан байгаа.

Республикымнай байгуулагдаhан түрүүшын 10 жэлэй хугасаада экономико ба культура хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулагдаhан научно-шэнжэлэлгын горитой хүдэлмэри хэгдэhэн юм. Энээнэй ашаар СССР-эй Наукануудай академи Бурят-Монголой АССР-эй правительстватай хамта республикын үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые шэнжэлэлгын түрүүшын конференци 1934 ондо Ленинградта үнгэргэгдэhэн юм.

Үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые холын хараатайгаар хүгжөөхэ арга боломжонуудые, хүгжэлтын саашанхи харгы замуудые элирүүлэн тодорхойлхо хэрэгтэ конференци онсо үүргэ дүүргээ. Конференцидэ хабаадалсаhан 340 эрдэмтэдэй дунда мэдээжэ совет академигууд Г. М. Кржижановский, А. П. Карпинский, В. Л. Комаров, Н. М. Губкин, В. А. Обручев, И. Е. Александров, В. П. Волгин, А. Е. Ферсман, А. Н. Самойлович байлсаа.

Конференциин hанамжа зууршалганууд, дурадхалнууд дайнай үрдахи, дайнай hүүлээрхи жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэжэ эхилhэн юм. Тиигэжэ машина бүтээлгын, ашагта малтамалай, эдеэ хоолой болон промышленностиин ба хүдөө ажахын бусад hалбаринууд хүгжөөгдэhэн байна. Республикын ашагта малтамалнуудые шэнжэлхэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

1949 ондо Эрхүүдэ эмхидхэгдэhэн СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн-Сибириин филиал республикымнай газар дайдые научна талаарнь шэнжэлхэ хүдэлмэри бэедээ даажа абаhан байна. Филиалай мэдэлдэ байха Бурят-Монголой научно-шэнжэлэлгын бүлэг эмхидхэгдээ hэн.

Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые шэнжэлэн тодорхойлхо шэнэ шата 1950 онhоо эхилээ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй шиидхэбэреэр Буряадай комплексно экспедици байгуулагдаhан. Экспедициин хэhэн хүдэлмэри урдынхи шэнжэлэлгэнүүдhээ онсо илгаатай байба. Байгаалиин эрхэ байдал, баялигуудые шэнжэлхэтэй хамта арадай ажахын бүхы гол hалбаринуудые хүгжөөхэ арга боломжонууд тодорхойлогдоо. Энэ экспедици СССР-эй АН-ай Зүүн-Сибириин филиалай геологиин, географиин, экономикын, ашагта малтамалнуудай, газар хүрьhэнэй, энергетическэ, ой модоной болон бусад зарим институдай хабаадалгатайгаар ажал ябуулгаяа эмхидхэhэн байна. Мүн энэ хэрэгтэ нютагай болон научна түсэблэлгын органууд хабаадалсаа. Нарин нягта шэнжэлгын хүдэлмэри хэhэнэй ашаар Буряадай АССР-эй үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые олон жэлэй туршада (15—20 жэл) хүгжөөхэ арга замууд элирүүлэгдээ.

Ороной Зүүн зүгэй районуудта научна баазануудые байгуулhан ушар шэнжэлгын ехэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ ехэ аша туhатай байба. Тиигэжэ Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ барагдашагүй ехэ малтамалнуудай баялигуудай бии байhаниинь элирүүлэгдэжэ, арад зоной аша туhада зорюулагдажа эхилээ. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделени энэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэhэн байна.

Буряадай культурын научно-шэнжэлэлгын институдай ба Зүүн Сибириин Буряадай экономическа бүлэгэй hүури дээрэ Буряадай научно-шэнжэлэлгын комплексно институт байгуулагдаа hэн. Энэ институт 1966 ондо СССР-эй СО АН-ай Буряадай филиал болгогдоhон байна. Академическэ ехэ түб болохо филиал үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые таарамжатай зохидоор хубаарилан хүгжөөхэ асуудалнуудые шиидхэнэ.

Комплексно институдай экономикын ба географиин таhаг филиалай эмхидхэгдэхэдэ экономическа шэнжэлгын таhаг гэжэ нэрлэгдээд, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ арга боломжонуудые элирүүлхэ талаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэри үргэнөөр хэжэ эхилhэн юм. Энэ хэрэгтэ филиалай геологиин институт, ондоо таhагууд, естественнэ эрдэмэй институдай лаборатори өөрынгөө туhа нэмэри оруулна. Мүн эндэ Госпланай министерствэнүүдэй үүргэ бага бэшэ юм.

1958 ондо үнгэргэгдэhэн түрүүшын, 1969 ондо үнгэргэгдэhэн хоёрдохи Буряадай регинальна зүблөөнүүд үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые таарyу зохидоор хубаа[...] хүгжөөхэ шухала [...] нуудые шиидхэhэн, [...] шэнжэлэлгын хүдэл[...] ямар хараа шэглэл[...] ябуулха тухай хэлсэh[...]на. Манай республик[...] гаалиин баялигуудаар, [...] гаяа минеральна [...] малтамалнуудаар, уhа[...] модоор элбэг юм. Мүн [...] дөө ажахые хүгжөө[...] арга боломжонууд бии, [...] дэлние зүбөөр хэрэг[...] тон шухала.

Республикын [...] ажахые хүгжөөхэ т[...] регинальна хоёр зүб[...] материалнууд болон [...]жа зууршалгануудта [...] hэлэгдэн зохёогдон[...] мэшье байха ёhотой [...] гэхэдэ, республикымн[...]тийна. совет, ажахы[...] нууд, мүн түбэй [...] шэнжэлэлгын, проект[...] түсэблэлгын органууд [...]ональна зүблөө бэлдэ[...] гэргэхэ хэрэгтэ эд[...] гээр хабаадалсаа. [...] нүүдэй материалнууд [...] боти болгон хэблэгд[...] гагдаа.

Үйлэдбэрилгын хү[...]дые хүгжөөхэ хэрэгт[...] рюулагдаhан научно-[...] бэриин конференци [...] лөөнүүд жэл бүхэнд[...] публикадамнай үнг[...]нэ. Тэдээндэ арадай [...] мэргэжэлтэд, СССР-эй [...] кануудай академиин [...] тэд олоороо хабаад[...] Концеренци, зүблөө [...] хэ хэрэгтэ СССР-эй СО [...] ай Сибириин отделени[...] рэнэй экономикын [...] промышленна үйлэдб[...] эмхидхэхэ институт [...] гэ дүүргэдэг юм.

Манай эндэхи үйлэдб[...]рилгын хүсэнүүдые [...] хэ холын хараата эрд[...] нуудые, байгаалиин [...] гуудые аша туhатай[...] рэглэхэ асуудалнууд[...] бөөр шиидхэхэ арга [...] жо дүүрэн бии. Хэрб[...] дань түбэй научна эм[...] дэй, нэн түрүүн М[...] гай, Ленинградай, Н[...] бирскын, Эрхүүгэй [...] оронэймнай бусад [...] дай эрдэмтэдэй туhал[...] эдэ асуудалнууд шиид[...] дэг байбал, мүнөө [...] мнай эрдэмтэд, Бур[...] филиал шухала гол [...] нуудые шэнжэлэн [...] хойлно.

Экономическа нөөс[...] боломжонуудые, бай[...] баялигуудые шэнжэл[...] рүүлhэнэй, тэдэние [...] лэhэнэй ашаар горн[...] талгын, модо бэлдэл[...] лон болбосоруулгын, [...] химическэ, хүнгэн [...] хоолой промышленнос[...] шина бүтээлгын, ба[...] материалнуудай пр[...] ленность, электроэн[...]кэ, мүн арадай ажах[...] сад шухала hалба[...] хурдан түргэнөөр т[...] дэжэ байна. Хүдөө а[...] гол түлэб мяха-ноо[...] мяха-hүнэй, мал а[...] хилхэ, ороohото [...] нуудые тариха асууд[...] бөөр шиидхэхэ тал[...] хүдэлмэри хэгдэнэ.

Б. БУЯНТУ[...]

Буряадай АССР[...] эрдэмэй габь[...] ажал ябуул[...]

ҺААЛИШАДАЙ ГАРГАҺАН УРЯА

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхоздо hү hаалиин 4 фермэ бии юм. Апрель hарын дүнгөөр тус ажахын дүрбэдэхи фермэ аймаг соогоо хоёрдохи hуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, аймгуйсэдкомой дурасхаалта бэлэгтэ хүртөө. Энэ ажалша бэрхэ коллектив hү hаaxa түсэбөө 103 процент, гүрэндэ hү худалдалгаяа 123 процент дүүргэжэ шадаа. Һаалишад В. Н. Дульянинова, А. П. Шубина, А. Н. Москвитина гэгшэд түсэбэй дүүргэлтэдэ ехэхэн хубитаяа оруулаа.

Бүтээжэ байhан ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг hаалишад энэ ажахыда олон. Табан hаалишад дүрбэ hарын туршада харууhалжа байhан үнеэн бүриhөө 1117—1000 килограмм hү hаажа абаад байна. Тэдэнэй дунда Е. А. Панькова, Д. Т. Коростова, Е. Г. Панькова гэгшэд орono.

Тус ажахын hаалишад hаяхан сугларжа, үбэлэй hарануудта абаhан социалис уялгаяа хэр дүүргэhэн тухайгаа хэлсэхэдээ, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлбо. Зунай табан hарын туршада харууhалжа байhан үнеэн бүриhөө 1000 килограммhaa бага бэшэ hү hаaxa тухайгаа аймагайнгаа малшадта мэдүүлбэ. Дүй дүршэлтэй hаалишад Е. Панькова, В. Н. Дульянинова болон бусад энэ үедэ үнеэн бүриhөө 1100 килограмм hү hаaxa тухайгаа хамта хүдэлдэг нүхэдтөө мэдүүлээ.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой hаалишадай аймаг соогоо гаргаhан үүсхэлые КПСС-эй райком, аймгуйсэдком дэмжээд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдые, фермые даагшанарые энэ талаар зохисотой хэмжээ абахыень уялгалба.

Е. УТЕНКОВ.

Һэшүүрэй аймаг.

ФОТО РЕПОРТАЖ

КОМСОМОЛ ХҮБҮҮД.

Мухар-Шэбэрэй аймагай колхоз, совхозуудта шэнэ түл абалга дүүрэнтэжэ, зуутанай тоодо шэнэ нэрэнүүд нэмэбэ. Хэрбээ нёдондо энэ үедэ аймаг дотор 13 зуутан байбал, мүнөө 15-да хүрөө. Хонишодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахада, «Забайкалец» совхозой ахалагша хонишон В. С. Павлуцкиин отара эрхимлэжэ гараhан байба.

Комсомол-залуушуулай энэ бригадын хонишод Шаралдай тосхонhоо арбаад модоной Хохошуун гэжэ газарта hууриhанхай. Тэдэнэр эндэ гурбадахи үбэлөө үнгэргөө. Бидэнэй эндэ ерэхэдэ, ахалагша хонишон Виктор Павлуцкий хони, хурьгадта үгэхэ талха тараанай зүйл складhаа тэргээр асараад, тэрэнээ шэгнэжэ байба. Садашаhан хурьгад хабарай наранда игаажа байнад. Булта томонууд болонхой, өөдэргэн, тарганууд, үhэ зүhөөрөө адлинууд.

— Зууhаа 95 хурьга абажа түлжүүлхэ гэhэн уялгаяа ВЛКСМ-эй XVII съездын нээгдэhэн үдэртэ 111-дэ хүргэжэ шадаhандаа баяртайбди. Нэгэшье толгой хурьга гарзалуулангүй ондо оруулха гэhэн зорилготойбди, — гээд ахалагша хонишон Виктор Севостьянович хөөрэнэ.

Коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэдэг энэ бригадын гэшүүдтэй ажалтайнь үнинэй танилбди. 605 эхэ хонидые 6 хүн харууhалдаг. Отарын эзэн Виктор Павлуцкий 25-тай, гурбадахи жэлээ ахалагша хонишоноор хүдэлнэ. Тэрэнэй баруун гарай туhалагша Виктор Суменков Улаан-Үдын хүдөө ажахын техникумэй зооветеринарна факультедтэ хоёр жэлдэ hураhан. Тиимэhээ хони хурьгадай үбшэлбэл, түрүүшын туhаламжа үзүүлдэг. Тиихэдэ Павел Фетисов, Иван Суменков, Виктор Алексеев гэгшэд хоёр жэлэй саада тээ нютагтаа 8 класс дүүргэhээр хонишод болонхой. Булта комсомолшууд, сэрэгэй албанда абтаадүй. Хүбүүд ажал хүдэлмэри, ажабайдал, саашанхи харгы зам тухай хөөрэлдэдэг, үгэ буляалдадаг. Ахалагша хонишон Виктор Павлуцкий мүнөө жэлдэ Улаан-Үдын хүдөө ажахын техникумдэ орохо, тиихэдэ Виктор Суменков hуралсалаа ажаллажа байгаад үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидэнхэй. Иван Суменков, Виктор Алексеев, Павел Фетисов гэгшэд энэ үбэлдөө механизаторнуудай hуралсалда ябажа, тракторист мэргэжэлтэй болонхой. Мүнөө тэдэнэр хуушанай механизаторнуудтай хамта газар хахална.

Хүбүүд зундаа тосхонhоо хорёод модоной газарта, Түгнын голдо нүүжэ ошодог. Намар таряа хуряалгын дүүрэмсээр үбэлжөөндөө буудаг. Тэндэнь найман гектар ногоон hолоомон таригдадаг. Искусственна аргаар урэжүүлгын үедэ хонид үдэртөө ногоон hолоомон дээрэ 1,5—2 часай туршада бэлшээгдэдэг. Тиигэжэ эхир хурьгадые олоор абадаг. Энэ жэлдэ 96 эхир хурьгад абтаа. Нарай хурьгадай дотороо үбдэхэгүйн тула үбhэнэй гурил талха тараанай зүйлтэй холижо үгэдэг. Хонишод hүүрин тосхонhоо холо ажаhуудаг, ажалладагшье hаа дэлхэй дээрэ, орон, республика болон аймаг соо боложо байhан hүүлэй hонинуудые саг соонь дуулаад байдаг. Юуб гэхэдэ, совхозой партком, профком холын малшадай культурна ажаhуудалай эрилтэ гүйсэд хангаха хэрэгтэ анхаралаа ехээр хандуулдаг. Эхэ хонидой отара бүхэндэ үдэшэндөө сэнхир экран ялардаг, нүүдэл библиотечкэ арба хоноод лэ ерэжэ байдаг, шэнэ газетэ, журнал саг соогоо асарагдадаг. Виктор Павлуцкиин комсомол-залуушуулай бригадынхид «Сельская жизнь», «Правда Бурятии», «Ленинский путь» гэжэ аймагай, «Молодежь Бурятии» газетэнүүдые, «Овцеводство» гэжэ журнал захижа абадаг. Тиимэhээ хониин ажал эрхилхэ талаар түйлагдаhан түрүү арга, дүй дүршэл тухай ходо уншаад байдаг. Шухала юумэнүүдые өөhэдынгөө ажалда хэрэглэдэг. Жэшээнь, хурьгадай дал соо 15 метр утатай шабар пеэшэн ажахы соогоо түрүүлэн тодхоо. Энээнэй ашаар нарай хурьгадай хүйтэ абажа үбдэхэ, гарзалха ушар усадхагдаа. Мүнөө совхозой эхэ хонидой арба гаран отарада иимэ пеэшэн тодхогдонхой.

Совхозой түрүү хонишодой нэгэн байhан К. М. Золотарёвой бригадада табан жэл соо хүдэлхэдөө олон юумэ мэдэжэ абаа,. дүршэлтэй болоо. Ушар иимэhээ «Кирилл Минаевич минии багша юм» гээд Виктор сэхэ руунь хөөрэдэг». Бэе муутай болоходоо, hаалиин фермэдэ үхэр адуулагша болоо. Намда отараяа даалгаа hэн. Найдуулгадань хүрэхын түлада оролдодогбди, заабари соонь ажалладагбди» гээд ахалагша хонишон хөөрэнэ.

Аймагай хонишодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараhан комсомол-залуушуулай энэ бригадын эбтэй эетэй хүбүүд түйлаhанаараа hанаагаа амарангүй, түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ хониин бүриhөө 4,4 килограмм ноохо хайшалха, хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүр эхэhээнь илгатар 24 килограммда хүргэхэ гэhэн үгтамжын түсэб социалис уялга нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ байhандаа лаб этигэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хонишод Виктор Суменков, Виктор Павлуцкий.

Б. ЖАМБАЛОВ, манай корр.

Авторай фотонууд.

Тоолон хүтэлбэрнлдэг машинануудые бүтээдэг Орловско завод «Искра-111» гэжэ электронно машинануудые гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хабсаргалгын ба тааруулан табилгын цехэй туршан шалгалгын станцида. ОТК-гай шалгагша, комсомол басаган А. А. Морозова.

ТАСС-ай фотохронико.

РСФСР:

ДОМНО БҮРИ ХҮСЭТЭЙ БОЛОХОНЬ

НОВОКУЗНЕЦК. Баруун-Сибириин металлургическа заводой нэгэдэхи доменно пеэшэн hэльбэн заhагдажа эхилбэ. Тэрэ хоёр мянган кубическа метр хэмжээтэй. Энэ пеэшэн арбаад жэл соо хүдэлжэ, 12 миллион тонно шэрэм хайлуулаа. Һэльбэн заhабарилха хүдэлмэриин эхилээшье hаань, пеэшэн үшөө жэлэй турша соо шэрэм хайлуулhаар байха. Шэрэм хайлуулгые таhалдуулхагүйн тула тэрээнтэй зэргэлүүлээд доменно үшөө нэгэ агрегат барижа байнхай. Шэнэ пеэшэн хэмжээгээрээ түрүүшынхиhээ мянган кубическа метрээр ехэ. Шэнэ доменно агрегадай hонин юумэниинь юуб гэбэл, ондоо тээшэнь түлхижэ абаашагдахаар булад мөөрнүүд дээрэ тодхогдоhон байна.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

Арбан гурба мянган тонно шэгнүүртэй асари ехэ доменно пеэшэнэй бэлэн болоходо, хуушаниинь задалаад, орондонь шэнэ пеэшэ түлхижэ асарха болоно. Энэ ажалда гурба дахин бага гаргаша, саг хэрэгтэй.

Запсибай түрүүшын доменно пеэшэн hэльбэн шэнэлэгдэhэнэйнгээ hүүлээр жэлэй туршада 700 мянган тонноор ехэ гэхэ гү, али жэл бүри 2 миллион 600 мянган тонно шэрэм хайлуулдаг болохо байна.

УКРАИНА:

ҮРЭЖЭЛЭЙ КОНВЕРТОР

КИЕВ. Сумска химиин комбинадта hайн шанартай минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргаха конвертор туршагдажа эхилбэ. Фосфороор баян, фторой бага холисотой продукци тус конвертор гаргана.

Москва болон Ленинградай эрдэмтэд предприятиин мэргэжэлтэдтэй хамта энэ шэнэ технологи дурадхаhан байна. Агрегат соо түүхэй эд хайлуулха таарамжатай зохид арга хэрэглэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар агрегат зургаа дахин бага хэмжээтэй болоо.

Конверторэй хайлуулдаг зоно руу апатидай холисо бутаруулагдангүй оруулагдана. Энэнь үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые хямдаруулха болоно. Шэнэ аргын hайн юумэниинь юуб гэбэл, бэлэн болоhон продукцида абажа үзэхэдэ, түлишэ болон зайн галай гаргаша доошолуулагдана, мүнгэн багаар hомологдоно.

Совет эрдэмтэдэй бүтээл Англи, США, Канада, Инди болон Мароккодо патенттэй болоо.

КАЗАХСТАН:

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

ТЕМИРТАУ. (Карагандагай область). Казахстанай Магниткые бодхоолгодо хабаадалсажа байhан управленинүүдэй дундаhаа Социалис Ажалай Герой Петр Лисовенкын хүтэлбэрилдэг электро - хабсаргагшадай бригада түрүүлэн табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабарие болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ.

Энэ коллектив ажалай саг алмаха гэжэ республика соогоо үргэнөөр дэлгэрhэн үүсхэл гаргаhан юм. Түсэбтэ табан жэлэй энэ габшагай барилга дээрэ тус бригадада эгээл харюусалгатай ажал даалгагдадаг. Тиигэжэ энэ бригада конверторнэ ехэ бүлэг барилгын, гурбадахи домнын, «1700» гэжэ прокатна станай электро-түхеэрэлгэнүүдые хабсаргаhан байна. Мүнөө коллектив түсэбтэ табан жэлэй, тодорхойлхы жэлэй ашаглалгада үгтэхэ хоёрдохи агломерационно фабрикын хубаарилдаг подстанциин түхеэрэлгэнүүдые хабсаргажа байнхай. Электро-хабсаргагшад даабаринуудаа нэгэ хахад, хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

БЕЛОРУССИ:

РЕСПУБЛИКЫН ГЭРШҮҮХЫН ПОЛИ

МИНСК. Белоруссида гэршүүхэ таринжа эхилээ. Байгша ондо энэ ургамал 6 мянган гектар талмай з[...]хэ юм. Һайнаар үтэг[...]лэгдэhэн газарта гэрш[...] таригдана. «Богат[...] «Юбилейная» гэжэ с[...]нуудhaa гадна, hайн [...] тоологдодог «Терехо[...]местная» гэжэ сортын [...]hэн таригдана. Республ[...] ажахынууд үргэн зүр[...] тарилгаяа хэнэ. Үдхэ[...]шээр, тарүүгаар hүүлга[...]hан ургамал hайнаар а[...]шэдэг, үрэ үгэдэг hала[...]дынь олон болодог ба[...] Гадна, зүрууд хооро[...] элдүүрилгэ, үргаса [...] жүүлгэ хэхэдэ үргэ[...] рууд таатай hайн.

Үргэн зүрүүдтэ тэр[...] хэхэдэ hайн гэжэ Чэ[...]скэ районой «Искра» [...] хозой жэшээ дээрэhээ [...] рагдана. Энэ колхоз [...] hэн жэлдэ зуун гектар[...]зарай гектар бүриhөө 1[...] центнер үргаса абаhан [...]на. БССР-эй Хүдөө ажа[...] министерство колхоз[...]дой түрүү дүй дүршэ[...] республика соогоо үргэ[...] нэбтэрүүлхые зууршала[...]

ТАДЖИКИСТАН:

ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ЁҺООР

ДУШАНБЕ. Ехэ ха[...] боложо, Бабатагска ха[...] ногоон шарлажа ха[...] Узбек малшадта эдэ[...] хүршэнэр туhалаа. Тии[...] таджик нүхэдынь Анзоб[...] болон Варзобско хаб[...] нуудтахи бэлшээринүү[...] эдэнэртэ үгэбэ. Узбек[...]най Сурхандарьинска об[...]тиин колхоз, совхоз[...] 50 мянган хонид мүнөө [...]хи альпийска бэлшээр[...]тэ асарагданхай.

Узбек хонишод ээл[...]дээ Таджикистанай Ле[...]бадска областиин ажа[...]дай хонидые бэлшээ[...] шээринүүдые өөрынгөө [...] зар дээрэ заажа үгөө.

(ТАСС-ай корр.)

Соведүүдэй хүдэлмэри

ДЕПУТАДУУДАЙ ТУҺАЛАМЖААР

«СССР-эй ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй депутадуудай эрхэ ба уялга» гэhэн Хуулиин абтаhанhaa хойшо жэл хахад үнгэрбэ. Энээхэн богонихон болзор соо сельскэ, сомоной ба поселково Соведүүдэй ажал хүдэлмэри hайжаруулагдаа, тэдэнэй үүргэнь дээшэлээ, удха шанарынь үргэгдэжэ эхилэнхэй. Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай сомоной Соведэй харьяата газар дээрэ Худанай совхоз, нэгэ дунда, хоёр эхин hургуулинууд, фельдшерскэ гурбан пункт, соёлой нэгэ байшан, хүдөөгэй хоёр клуб, гурбан библиотекэ, үхибүүдэй саад бии юм. Сомоной Совет, тэрэнэй гүйсэдком энэ ажахыгаа, эмхи зургаануудай ажал хэрэгые ходо шалгажа, тэдэндэ туhалжа байдаг.

Дунда-Худанай сомоной Соведэй, гүйсэдкомой үнгэрэгшэ жэлэй хүдэлмэриин дүн хаража үзөө haa, иимэ. Сомоной Соведэй мүнөөнэй орошын жэлэй түсэб 101,2 процент, шэнэ гэр байра барилгын түсэб — 126 процент дүүргэгдэhэн байгаа. Тэндэхи худалдаа [illegible] бараа худалдаха түсэбөө 101,7 процентээр дүүргэбэ.

Худанай совхоз хүдөө ажахын продукци гүрэндэ тушаалгаха түсэбөө [illegible] үхэр малайнгаа толгой олошоруулха талаар hайн байгаа. [illegible] Нёдондо жэлдэ совхоз тэжээл бэлдэлгэдэ республика соогоо түрүү hүүри эзэлээ, партиин обкомой ба Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугаар, мүнгэн шанда хүртөө.

Энэ жэлдэ Дунда-Худанай сомоной Соведэй ажахы болон эхи зургаануудай [illegible] сомоной Соведэй депутадуудай, гүйсэдхэхэ комиссиин үүргэ бага бэшэ.

Дунда-Худанай сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр зоотехник мэргэжэлтэй Б. Г. Ринчиндоржиев, секретаряар Ч. Э. Эрдынеева гэгшэд хүдэлжэ байна.

1973 ондо болоhон hунгалтын дүнгөөр тус сомоной Соведтэ хорин табан депутат hунгагдаhан байгаа. Тэдэнэр хадаа хүн зондоо хүндэтэй, совхозой ажалай түрүүшүүл болоно. Соведэй депутадууд гансахан хэжэ байhан ажал дээрээ түрүү ябадаг хүнүүд бэшэ, харин hунгагшадайнгаа захяа дүүргэхэ зорилгоор ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, саг үргэлжын комиссинуудта хүдэлжэ байдаг.

— Хайшан гээд, ямар юл арга хэрэглэн, Соведэй ажал hайжаруулхые оролдонобта? — гэжэ Боди Агаповичhaa асуухада:

— Эгээл түрүүн сомонойнгоо Соведэй сессиин үүргэ дээшэлүүлжэ, тэрэнэй хүдэлмэридэ эрхэ бэшэ бүхы депутадуудаа эдэбхитэйгээр хабаадуулхын түлөө оролдонобди. — гэжэ харюусана.

Дунда-Худанай сомоной Совет сессинүүд дээрээ үнгэрэгшэ жэлдэ арбан хоёр асуудал хараа, тэдэнэйнь гурбаниинь хүдөө ажахыгаар, хоёрынь хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангалгаар, бэшэниинь худалдаа наймаанай, hургуулинуудай ажал hайжаруулха тухай. Сессидэ табигдаhан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ депутадууд эдэбхитэйгээр хабаадалсанад. Тиимэhээ абтаhан тогтоолнуудайнгаа хэрэг дээрээ бэелүүлгэдэ депутат бүхэн анхаралаа табидаг, оролдодог болоо. Сессиин тогтоолнуудые депутадууд өөhэдынгөө округуудта ошожо, hунгагшадтаа хөөрэжэ үгэдэг, тэдэнэйнгээ hанал бодолнуудые мэдэжэ абадаг байна. hүүлэй хахад жэлэй болзор соо 25 депутадай арба найманиинь hунгагшадтаяа хоёр дахин уулзажа, хэжэ байhан ажал тухайгаа хөөрэжэ үгэhэн байха юм.

Совхозой центрhээ холо бэшэ оршодог Улааха-Аралай фермын hаалишадай дунда хэдэн депутат ажаллана. Тэдэнэр депутадуудай бүлэг болон хамтаранхай [illegible] Жимбеев томилогдонхой. Фермэдэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө депутадуудай бүлэг ниитэ оролдолго гаргаа.

Нёдондо энэ фермын hаалишад үнеэн бүриhөө 2.253 килограмм hү haaжа, үндэр шанда хүртэhэн юм. Түрүү hаалишадынь март hарада hү гүрэндэ тушааха дүрбэн жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ хэй. Энэ жэлдэ табан жэлэйнгээ түсэб дүүргэхээр хараалнад.

Депутадуудай бүлэгэй оролдолгоор үшөө нэгэ [illegible] ажаллана.

Улааха-Аралай гүүртын үхэр мал хүүшанай байраа байгуулагдана. Тиимэhээ hаалишанай ажал үхэрэй хүшэр байна ха юм. Хажуудань hүнэй шэнэ комплекс баригдажа эхилhээр үнинэй. Барилгын хүдэлмэри түргэлүүлхын хойноhоо депутадуудай бүлэг ехэхэн ябуулга хэнэ. Энэ бүлэгэй даабаряар аймагай Соведэй сесси дээрэ гүүртын тугалшан Дыжид Дашиева hаалишадай шэнэ гэрнүүдтэ зайн гал, радио бии болгохо тухай эрилтэ табиhан байгаа. Мүнөө болоходо, энэ гэрнүүдтэнь электрын гал ялардаг болонхой. Дулаан болохолоор радиоселекторнууд табигдаха юм.

Сомоной Соведэй дүрбэдэхи сессидэ хоёрдохи отделениин хонишон Надежда Кряжева Үлзытэ тосхондомнай бани үнинэй хүдэлнэгүй гэжэ мэдүүлээ. Сессиин тогтоолоор отделениин эрхилэгшэ нүхэр Маладаев хорин хоногой болзор соо банияа хүдэлдэг болгохо гэhэн даабари абаа hэн. Уданшьегүй депутадай эрилтэ бэелүүлэгдээ бэлэй.

Дунда-Худанай сомоной Совет түрүүшынгээ сесси дээрээ hунгагшадай арбан найман захяа бэелүүлхэ гэhэн шиидхэбэри гаргаа hэн. Мүнөө тэдэнэйнь арбан гурбаниинь бэелүүлэгдээ. Энэ хадаа хүн зоной ажаhуудалай элдэб эрилтэ, үлые хангалгын ба соёлой, элүүрые хамгаалгын, hургуулинуудай хүдэлмэри hайжаруулха талаар асуудалнууд байгаа.

hүүлэй hунгалтада арбан гурбан шэнэ депутадууд hунгагдаа hэн. Сомоной Соведэй гүйсэдком, депутадай ажал ябуулга hайн мэдэхэ, баян дүй дүршэлтэй хүнүүд залуу депутадуудта ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Совхозой директор Н. Лодоев, парткомой секретарь Б. Р. Санжимитыпов, рабочкомой түрүүлэгшэ Ц. О. Табданов гэгшэд залуу депутадуудтай ходо хөөрэлдэжэ, ажал хүдэлмэридэнь хамhалсажа байдаг. Залуу депутадуудай hунгагшадтайгаа уулзахадань туhална. хэлэхэ үгыень бэлдэлсэжэ үгэдэг юм.

Дунда-Худанай сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссинууд hайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэр түсэб соо хараалагдаhан асуудал бэлдэжэ, сессидэ, гүйсэдкомой заседанида табидаг байна. Хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комисси Н. Лодоевой ударидалга доро табан сессиин гурбандань өөhэдын асуудалнуудые табиhан байна.

Соёл культурын ба хүн зоной ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангаха асуудалнуудай талаар саг үргэлжын комиссинууд hайнаар ажаллана. Тус комиссиин оролдолгоор уран hайханай коллективэй хүдэлмэри hайжараа. Четверг бүхэндэ культурын байшангай эдэбхитэд малшадта ерэжэ, концертнүүдые харуулхаhаа гадна, уласхоорондын байдалай [illegible]

Сомоной Соведэй гүйсэдкомой hунгагшадайнгаа үмэнэ депутадуудай хэжэ байhан ажал, hунгагшадай захяа гай дүүргэлтэ тушаа мэдээсэжэ байдаг. [illegible] Энээн дээрэ депутадууд хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ, хэрэглэмжэтэй танилсажа, саашадаа хайшан гэжэ ажаллаха тухайгаа мэдээжэ абана байгаа.

Худанай совхозой фермэ, гүүртэнүүд дээрэ hүүлэй үедэ залуушуул олоороо хүдэлдэг болоо. Тэдэнэй дунда ажалай түрүүшүүл баhал олошоржо байна. Сагаан-Нуурай гүүртэдэ Баир Санжимитыпов хүдэлдэг юм. Наймадахи класс дүүргээд, hаалишанаар ажалдаха ерэжэ hэн. Тэрэ гэhээр гурбан жэл үнгэрбэ. Үнгэрhэн жэлдэ үнеэн бүриhөө 2.337 литр hү haaгаа. Энэшье жэлдэ совхоз соогоо бүлтанhaa түрүү ябана. Баир hайнаар ажаллахаhаа гадна, үдэшын hургуулиин арбан нэгэдэхи класста hурана. Заочноор дунда hургуули дүүргэhэн тухай аттестат энэл гүүртын залуу бэрхэ hаалишан сомоной Соведэй депутат Будаханда Доржиева нёдондо абаа hэн. Үдэшын hургуулида хорин зургаан хонишон, hаалишан, механизатор hурадаг. Залуушуулай ажал хүдэлмэриин, hуралсалай амжалтатай байха хэрэгтэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд. сомоной Соведэй гүйсэдком, депутадууд ехэ туhа хүргэнэ.

Иигэжэ Дунда-Худанай сомоной Соведэй гүйсэдком, Соведүүдэй депутадуудай эрхэ ба уялга тухай абтаhан шэнэ хуулиие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдоно.

С. ДОРЖИЕВ.

Хэжэнгэ.

ГАИ-haa мэдээсэнэ

ГҮРЭНЭЙ МАШИНЫЕ ҮМСЭДӨӨ ХЭРЭГЛЭЖЭ БОЛОХОГҮЙ

Ашаанай машинын гүрэнэй ажахын хэрэгтэ ашаглаха ёhотой байhан хэндэшье мэдээжэ. Тиигэжэ байгаа гэhээш, зарим жолоошод, хүтэлбэрилэгшэдшье тэрээгоор бодомжолдог [illegible]. Энэ хэлэhэн үгэеэ [illegible] хэды жэшээ дурдалэн.

Хабарай дулаахан үдэрнүүд ерэжэ, городой зоной [illegible]нгаа амаралтын байрануудые заhаха, hэргээхэ ерэбэ. Энэл үедэ Улаан-Үдын захаархи саад. [illegible]нуудтахи үмсын гэрнүүдэй хажууда ашаанай машинанууд хэдэн часаар [illegible] зогсохо хараг[illegible] болоо. Иигэжэ үмсын [illegible] түлөө гүрэнэй зөөри мүнгэн, бензин хайра[illegible] гаргашалагдана. Та[illegible]тоннын машинада нэгэ [illegible] шэл шэрээд гүйлгэлдэхэшье ушар дайралдана.

Майн 13-да 1-дэхи СМУ-гай участогай начальник С. Дащугай захиралтаар жолоошон А. Лукьянов машинадаа нэгэ хэды хүрзэ болохо элhэ ашаад, дачадаа абаашаhан байна. Гүрэнэй машина үмсэдөө хэрэглэhэндээ нүхэр Дащук нэгэшье мүнгэ түлөөгүй aaб даа. Дащугай хомхой ааша тухай Буряадай барилгын управлениин хүтэлбэрилэгшэд хаража үзэхэ ёhотой.

Тиихэдэ хүүгэдэй 149-дэхи саадые даагша Москалевагай захиралтаар жолоошон В. Седых машинаараа зуугаад хирпиисэ дачадань абаашажа хаяhан байна. Нүхэр Москалева гүрэнэй машина хэрэглэhэндээ бүхгалтеридэ мүнгэ түлөөшье haa, тэрэ машиные бүхэли үдэр миил бариhан байха юм.

Жолоошон П. Гребенщиков мантан томо автобусаа хэдэн эшэ модо хээд, асаржа тариhан байна. Иигэжэ ябахадань хүн зон автобус хүлеэжэ, үнэтэ сагаа гээжэ, үймэлдэн зогсожо байгаа.

Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, ашаанай машинын жолоошод, гүрэнэй ажалда хэрэглэгдэхэ ёhотой машинануудые үмсынгөө ажалда хэрэглэхэеэ болиит! Гүрэнэй зөөри, хүдэлмэриин саг гамнажа hурыт! «Тохир хурган аман тээшээ» гээд лэ ябаха болоо haa, шанга хэhээлтэдэ орожо болохот. Энээниие хэншье мартаха ёhогүй.

Д. ИВАНОВ,
ГАИ-ай таhагай начальник.

[illegible] Арадай засагай үедэ Кубада водохранилищинуудай [illegible] олошороо. 360 гаран [illegible], багашье водохранилищинууд баригдажа, уhалуулгын системэ байгуулагдаа. [illegible] гидротехническэ түхеэрэмжэнүүд плантацинууд бо[illegible] тосхон нютагуудые уhаар [illegible]гадаг, аадар бороогой үе[illegible] үерэй хохидолhоо абар[illegible] байна. Энэ барилганууд [illegible] хэхэдэнь Советскэ Со[illegible] ехэхэн туhа хүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Совет [illegible] Кубын мэргэжэлтэд «Ху[illegible]нүүд» хаалтын дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохронико.

АЛДАРТА ЗАМАЙ ТҮҮХЫН ХУУДАҺАНУУД

1941 оной июниин 22-то, үглөөнэй дүрбэн часта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилээ бэлэй. Хүшэр хүндэ тэмсэлэй жэлнүүд манай hанаанда холо мэтээр hанагдана. Гуша гаран жэл үнгэршэбэ ха юм...

Тэрэ үедэ манай Буряадай комсомол бүхы совет арадтаяа хамта хархис этэгээдүүдтэй фронт дээрэшье, ара таладашье эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэhэн байна. Дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ арбан нэгэ гара мянган комсомолшууд болон залуушуул ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. А. Сахьянов түрүүтэй hайн дураараа фронт мордоо hэн.

Буряадай комсомолой хүмүүжүүлhэн хүбүүд, басагад фронт дээрэ шэн зоригой ульгэр жэшээ харуулаа, алдар солото нэрэнүүдынь олондо мэдээжэ болоо. Мэргэн буудагшад Цырендаши Доржиев, Жамбал Тулаев, Александр Матросовой баатаршалга дабтаhан Сергей Орешков, эрэлхэг зоригтой сэрэгшэд Гармажап Гармаев, Григорий Асеев, Дарма Жанаев, Василий Истомин гэгшэдэй нэрэнүүдые манай арад хэтын хэтэдэ мартангүй хадуужа ябахал.

Ленинград шадархи тулалдаануудай үедэ манай нютагай хүбүүн, лётчик Пётр Харитонов шалгаржа, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Советскэ Союзай түрүүшын Геройнуудай нэгэн болоо hэн. Курска дүхэригтэ болоhон асари ехэ байлдаанай үедэ Советскэ Союзай Геройнууд Павел Балков, Николай Кононенков гэгшэд баатаршалга гаргаа. Улаан-Үдын паровоз-вагон заhабарилгын заводой слесарь байhан Владимир Шаракшанэ, 21-тэй болоно ябаhан Михаил Мархеев болон бусадайшье нэрэнүүд манай ухаанда бүхөөр хадуугдан hанагдажа ябахал. Советскэ Союзай Геройнууд Г. Москалёв, В. Хантаев, В. Борсоев, эрэлхэг зоригтой сэрэгшэ, полковник Ф. Будажабэ гэгшэд Буряадай комсомолой хүмүүжүүлhэн хүбүүд ха юм.

Буряадай комсомолшууд болон залуушуул ганса фронт дээрэ шалгараа бэшэ, мүн ара таладашье габшагай ажалай ульгэр жэшээ харуулhан байна. Нютаг бүхэндэ комсомол-залуушуулай фронтовой бригаданууд эмхидхэгдэжэ байгаа. Хэрбээ 1941 ондо иимэ арбаад бригада байhан haa, 1945 ондо тэдэнэй тоо 240-дэ хүрэhэн байха юм.

Эгээл түрүүшын иимэ бригадануудай нэгэн Улаан-Үдын ПВЗ-эйн Ефим Реуцкиин комсомол-залуушуулай автоматчигуудай бригада байhан юм. Бригадын гэшүүдэй тооё хориноо найман хүн болоторнь үсөөрүүлээшье haaнь, бригада халаанайнгаа даабариие 500 процентдэ хүргэдэг hэн. Габшагай ажалайнгаа түлөө энэ бригада ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй дэбтэртэ хоёр дахин оруулагдаhан, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, ГК-гай хүндэлэлэй грамотануудаар нэгэтэ бэшэ шагнагдаhан байха. Харин бригадые даагша Ефим Реуцкий БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, «Эрхим паровозник» гэжэ тэмдэгээр шагнагдаа hэн.

1942 ондо комсомол-залуушуулай эхэнэрнүүдэй тракторна бригаданuudай дунда Саянтын МТС-эй табадахи бригада эрхимлээ. Бимба Дымбрыловэй ударидадаг энэ бригада жэлэйнгээ түсэб 133,7 процент дүүргэжэ, бригадын гэшүүн бүхэн 452 гектар газар хахалhан, бултадаа 4911 килограмм түлишэ алмаhан байха юм. Энэ бригадада ВЛКСМ-эй обкомой, БМАССР-эй Газар тариалангай-Наркомадай политсекторэй дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа бэлэй.

Бимба Санжиевич Дымбрылов саашадаашье амжалтатайгаар ажаллажа, таряанай үндэр ургасын мастер болоhон байгаа. Тиигэжэ 1948 ондо Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

1942 оной хабарай тарилгада эрхимээр ажаллаhанайнгаа түлөө СССР-эй Газар тариалангай арадай комиссар нүхэр А. И. Бенедиктовэй захиралтаар СССР-эй эрхим эхэнэр трактористын нэрэ зэргэдэ манайшье республикын басагад хүртэhэн байна. Тэдэнэй дунда Хэрэнэй МТС-эй трактористнар Сыдык Осорова, Санжит Цыденова, Сосор Тышкеева, Түнхэнэй МТС-эй трактористнар Буда Сыдеева, Аракша Габанова, Хонхолын МТС-эй тракторист Клавдия Туголукова гэгшэд бии hэн. Мүн «Социалис хүдөө ажахын отличник» гэhэн тэмдэгээр 15 хүн шагнагдаа юм.

Дайнай эхинhээ 1942 он болотор манай республикын комсомолой организацинуудай хүсөөр түмэрэй 130.602 тонно хаядаhан, 56,5 тонно үнгэтэ металлай хаядаhан суглуулагдаа hэн. Энэ хэрэгтэ Улаан-Үдын түмэр замай станциин узелай, паровоз-вагон заhабарилгын заводой комсомолой организацинууд илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Мүн лэ эдэ жэлнүүдтэ мүнгэ зөөри суглуулха талаар совет хүнүүд үнэтэ үүсхэлнүүдые гаргадаг байhан юм. Дайсание илаха хэрэгтэ энэ ехэ туhатай байгаа. Тиимэhээ 1942 оной Октябриин 30-най үдэр ВЛКСМ-эй обкомой бюро зарим колхозуудай, hургуулинуудай комсомолой болон пионерэй организацинуудай үүсхэл дэмжэн, республика дотор мүнгэ зөөри суглуулга эмхидхэжэ, энэ мүнгөөрнь Буряад-Монголой комсомолой нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулха гэhэн тогтоол гаргаа hэн.

Энэ ушарhaa ВЛКСМ-эй Буряад-Монголой обкомой 1943 оной февралиин 20-до Москва эльгээhэн телеграмма hонирхолтой.

«ВКП(б)-гэй Центральна Комитедтэ,
Нүхэр Сталиндa.

Түрэл эхэ орондоо, дайсание амжалтатайгаар бута сохижо байhан Улаан Армидаа үнэн зүрхэнhөө дуратай hэн тула Буряад-Монголой Автономито Совет Социалис республикын комсомолшууд, залуушуул болон hурагшад «Социалис Буряад-Монгол» гэжэ эскадрили, «РККА-гай 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» танкова колонно байгуулха жасада республикынгаа бүхы ажалшадтай хамта хубитаяа оруулхаhаа гадна, «Буряад-Монголой залуу колхозник» гэжэ танкова колонно байгуулха зөөри суглуулна.

Богони болзор соо Гүрэнэй банкда нэгэ миллион гурбан зуун мянган түхэриг мүнгэн оруулагдаа. Зөөри суглуулга үргэлжэлhөөр. Энэ хадаа РККА-гай 25 жэлэй ойдо манай барюулhан багахан бэлэг болоно.

Социалис Буряад-Монголой комсомолшууд болон залуушуул Эхэ орондоо бүри ехээр туhалжа, фашис булимтарагшадые бута сохихо хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ гэжэ ВКП(б)-гэй ЦК-да мэдүүлнэбди.

ВЛКСМ-эй Буряад-Монголой обкомой секретарь А. Модогоев».

«5554. Правительственна телеграмма.

Улаан-Үдэ. ВЛКСМ-эй Буряад-Монголой обкомой секретарь нүхэр Модогоевто.

Танкова колонно байгуулхын тулада нэгэ миллион 300 мянган түхэриг мүнгэ суглуулhан Буряад-Монголой Автономито Совет Социалис республикын комсомолшууд болон залуушуулда минии халуун амаршалга, Улаан Армиин баяр баясхалан хүргэгты.

И. СТАЛИН».

Иимэ жэшээнүүд тон олон hэн. Тарбагатайн аймагай (мүнөө Улаан-Үдын) «Победитель» колхозой (мүнөө Ленинэй нэрэмжэтэ) залуу колхозник, комсомолец Филипп Болынев хэдэн жэл соо ажаллажа олоhон 100000 түхэриг мүнгөөэ самолёт барихыень үгэhэн байна. Тиигээд тэрэ самолёдыень «Буряад Монголой комсомолец» гэжэ нэрлэхыень гуйгаа hэн.

Комсомолшууд болон залуушуул габшагай ажалай ульгэр жэшээ харуулжа, ходоо түрүү зэргэдэ ябадаг байгаа. 1943 оной зун Зэдын аймагай Улаан-Үшөөтын комсомолшууд болон залуушуул бүхы республикынгаа залуушуулда хандажа, эдэбхи үүсхэлээ бадаруулан, бүри hайнаар ажаллахыень уряалаад, үндэр уялгануудые абаhан байна.

1944 ондо хүдөө ажахын продукциинуудые шэрэжэ, гүрэндэ тушааха комсомол-залуушуулай транспортна бригаданууудай дунда Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Екатерина Цыбиковагай даадаг бригада түрүүлээ hэн. Энэ бригадын гэшүүд 15 мори тэргээр 3693 пүүд таряа шэрэжэ, түсэбөө 166 процент дүүргэhэн юм.

Авиационно заводой нүхэр Рябенкын даадаг комсомол-залуушуулай бригада 1945 оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр онсо шалгараа. Түсэбөө 232 процент дүүргэжэ, табан хоног соо хэхэ ажалые хоёр хоног соо хэдэг болоhон байна. Гаргаhан продукциинь шанар эрхим hэн.

Дайнда эхэ эсэгээ, аха дүүнэрээ гээhэн зондо туhалха хэрэг энэ үедэ үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдаба. Комсомол мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байна.

Энэ дүлэтэ жэлнүүдтэ манай областной комсомолой организаци улам бэхижэhэн байна. Жэшээлхэдэ, 1942 ондо 1865 хүн, 1943 ондо 8296 хүн, 1944 ондо 4790 хүн, 1945 ондо 3580 хүн комсомолой гэшүүндэ абтаhан байха юм.

Манай Буряадай комсомол бүхы совет арадтаяа хамта хархис муухай фашис булимтарагшадые үй бута сохихо хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулаа. Тэрэ үеын залуу үетэнэй алдарта хэрэг, ябуулганууд манай ороной түүхын алтан жасада ороно ха юм.

Н. ПРОКОПЬЕВА,
КПСС-эй обкомой дэргэдэхи партийна архивай эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэ.

Хадын орон болохо Таджикистан мүнөө сагай үргэн дардам автомобильна харгынуудтай болонхой юм. Эндэ автомобильнуудай ябасые ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд наринаар шалган хаража, элдэб гэнэ усалhaa зайсуулжа байдаг. Мүнөө автотрасса дээрэ ГАИ-гай вертолёдууд саг үргэлжэ ниидэнэ. Тэдэнэр харгыда ябаhан ГАИ-гай машинануудтай радиогоор холбоотой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «МИ-4» вертолет хадын харгые эрьен ниидэжэ ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

ҮЛЬГЭР ТҮҮХЫЕ ТААГҮЙ АРГААР ШЭНЖЭЛЭЛГЭДЭ ЭСЭС ТАБИХА

«Ленинэй согсолон харуулалгын теори ба буряад үльгэр түүхэ шэнжэлэлгын зарим асуудалнууд» гэhэн статья 1974 оной апрелиин 3-да «Буряад үнэн» газетэ толилhон байна. Авторнуудынь, философиин эрдэмэй кандидат И. Батудаев, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор М. Хамаганов гэгшэд буряад арадай үльгэр түүхэ шэнжэлэлгэдэ «метафизическэ үзэл» баримталан номнодог, үльгэрнүүдые арадай бодото байдалhaa таhалжа харадаг, үльгэр түүхэ гээшэ эди шэдитэ, бөө шажанhaa үг гарбалтай гэдэг бүлэг эрдэмтэдые совет наука дотор «олоhон» байна. И. Батудаев, М. Хамаганов иимэ «нээлтэ» хэжэ, академик Б. Я. Владимирцовай, профессор Г. Д. Санжеевэй, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор А. И. Улановай бэшэhэн зарим зүйлнүүдые «аймшагтай шангаар» шүүмжэлэн сохибо. Тиихэдээ эдэ совет эрдэмтэдэй нэрэнүүдые Эхэ орондоо урбаhан Н. Н. Поппе гэгшын, мүн буржуазна националистнууд Ц. Ж. Жамцарано, Б. Б. Барадин, П. Н. Дамбинов гэгшэдэй нэрэнүүдтэй зорюута нэгэн зэргэдэ оруулан дурдана. Научна асуудалнуудаар арсалдаа хэдэг хүнүүдээ муутан болгохо зорилгоор статьягай авторнууд энэ мэтын арга хэрэглэжэ байhаниинь элитэ.

Теэд тэрэшье тэрэ. Политическэ гэм зэмэ тохожо, ямаршье үндэhэгүйгөөр, үнэн зүб бэшээр, ёhотой эрдэмтэдэй арсалдаанда таагүй арга хэрэглэн хараалгаhан тэдэ эрдэмтэдые үмөөрэн хамгаалха гэжэ энэ статья бэшэнэ бэшэбди. Тэдээндэ иимэ үмөөрэлгэ хэрэггүй. Юундэб гэхэдэ, совет эрдэмтэдэй зүгhөө үндэрөөр сэгнэгдэhэн тэдэнэй шэнжэлэлгэ зохёолнуудынь hонирхоhон хүн бүхэндэ уншахадань ойлгосотойшье, ядаралгүй олдомооршье юм. Тиин тэдэ зохёолнууд соо хэлэгдэhэн hанамжануудай зүб, бурууень уншагшад өөhэдөө сэгнэжэ шадаха байха.

Харин бидэнэй энэ статья бэшэhэн ушар юуб гэхэдэ И. Батудаев М. Хамаганов хоёрой статья совет наукын ёho гуримуудта таагүй, буруу онол арга хэрэглэжэ бэшэгдэhэн, тиимэhээ тэрэниие хайхарангүй гаража огто болохогүй байна. Мүн энэ статьянь научна талааараа буруу, табигдаhан асуудалые зүб мүрөөр дэлбэлэн харуулhан нэгэшье баримтагүй. Статья бэшэгшэдэй гол зорилго хадаа олон жэлэй туршада совет эрдэмтэдэй хэhэн ехэ ажалые хожом хойно болгоод, шүүмжэлэн муушалха гэhэн хүсэл болоно гэжэ hэжэглэмээр.

Тус статьягай онол аргын буруунь юун дээрэhээ харагданаб гэхэдэ, И. Батудаев, М. Хамаганов гэгшэд марксистско-ленинскэ философиин айхабтар шухала зүйл бологшо Ленинэй согсолон харуулалгын теориие хэрэглэхэдээ, научна асуудалаар арсалдаатай хүнүүдээ сохом шангаар хадаран сохихо гэhэн байгаа. Энэнь юун дээрэhээ элирнэб гэхэдэ, авторнууд обществын ажабайдалдахи соёл сурталай хүгжэлтые материалис ёhoop шэнжэлэн тайлбарилха түгэс хурса зэбсэг бологшо Ленинэй согсолон харуулалгын теориие, тусхайлбал, арадай уран зохёолнуудые шэнжэлэлгэдэ тэрэниие яажа хэрэглэхэб гэжэ харуулха hэдэлгэшье хээгүй байха юм. Ленинэй согсолон харуулалгын теори хадаа «манай совет искусствын теоретическэ үндэhэ hуури» болохо ёhотой гэhэн бодол гансал статьягай эхин ба hүүлдэ хэлэгдээд лэ дүүрэшэнэ. Харин статья соогоо тодорхой асуудалнуудые зүбшэлхэдөө, Ленинэй теориие зүб мүрөөр нэгэшье хэрэглээгүй.

Үнэхөөрөөшье И. Батудаев, М. Хамаганов гэгшэд ямар юумэндэ эсэргүүсэнэб, юу баталан харуулхые оролдонэб? Тэдэнэр иигэжэ бэшэнэ: «Гэхэтэй хамта буряад үльгэр түүхэ шэнжэлhэн зарим эрдэмтэд үльгэрэй сюжет гээшэ огто хубилдаггүй, үльгэрэй текстнүүд заншашаhан нэгэл түхэлтэй байдаг гэhэн эндүүтэй hанамжа хэлэhэн байдаг. Буряад үльгэрнүүд долоон галабта зохёогдоод, тэрэнhээ хойшонхи түүхын шатануудта шэнэ үльгэрнүүд зохёогдохоёо болиhон, шэнэ дүрэ образууд, удха баримтанууд тэдээн соо хэрэглэгдэхээ болинхой гэжэ тоолодог юм». Мүн саашань иигэжэ бэшэнэ: «Үльгэр түүхэнүүд болбол хубилхаяа болишоhон, нэгэл янзаараа тогтошоhон зүйлнүүд гэhэн энэ hанамжа хадаа метафизическэ үзэл баримталhан ябадал гэжэ харагдаха ушартай. Юундэб гэхэдэ, үльгэр түүхэнүүд тус арадай хүгжэлтын бодото түүхые харуулдаггүй, эдэбхитэй зохёохы зэбсэг бэшэ гэhэн хэбэртэйгээр ойлгохоор шуу». Авторнуудай өөhэдынь hанамжа энэ хэлэhэн үгэнүүдhээнь элеэр гарана: тэдэнэй hанадатай ёhoop, үльгэр түүхэнүүд анха зохёогдоhонhоо хойшо саг үргэлжэ хубилжа, хүгжэжэ байгаа, тэдээн дотор «ниитэ-политическэ ажабайдалай бүри эгээ hүүлэйшье түүхэтэ шатануудай үйлэ хэрэгүүд харагдаа» юм ха. «Өөhэдынгөө үе сагай бодото тодорхой социально-политическэ байдалые харуулан, буряад үльгэршэд өөрсэ шэнэ сюжедүүдые, шэнэ дүрэ образуудые, социальна ехэ удха шанартай шэнэ зохёолнуудые поэтическэ абьяастайгаар, урматай бадаралтайгаар бүтээдэг байгаа» гээд үгүүлнэд.

Теэд зүрхэтэйгөөр хэлэhэн энэ hанамжань нэгэшье баримтаар батадхагданагүй. Авторнууд XVIII—XX зуунай үедэ зохёогдоhон нэгэшье үльгэр нэрлэжэ шадахагүй байна. Тэрэньшье гайхалтай бэшэ. Юундэб гэхэдэ, тиимэ үльгэр үгы юм. Авторнууд буряад үльгэрнүүдэй хүгжэлтын түүхые мэдэдэггүй байhанаа эндэ тон элеэр харуулба. Үнэн дээрээ буряад үльгэрэй түүхэдэ шанараараа ондо ондоо хоёр шата бии байhан. Нэгэдэхи, үльгэрнүүдэй эдэбхитэйгээр зохёогдожо байhан шатань XVI—XVII зуунай уулзадха багта түгэсэhэн юм гэжэ А. И. Уланов харуулаа. Энэ үедэ үльгэрнүүдэй байгуулламжа ба уран арганuudынь шэнэлэгдэн хубилжа үргэлжэлөөд, сюжедүүд бүрилдэжэ, геройнуудай үйлэ ябуулгын шалтагаанууд улам тодоор элиржэ, тэдэнэй ушарал ябадалнууд улам олошорон, үльгэрнүүд тусхайта бүлэгүүд болон хүгжэжэ байгаа юм. «Сайдар Буйдар хоёр» гэhэн үльгэр шэнжэлхэдээ, А. И. Уланов иигэжэ бэшэнэ: «Эртэ урдын сюжедые тайлбарилга ямар ондоо болоо гээшэб! Түбхын түрүүндэ, хоёр үльгэр нэгэдхэгдээ... Зугаа наадан харуулагдадаг болоо. Геройнууд мал ажал эрхилдэг болоо, зугаа наада хэхэ сүлөө сагтай болоо... Энэ үльгэр буряад үльгэр түүхын хүгжэhые тон hайнаар харуулна, мүн эртэ урдын сюжедэй хубилhые, тэрээнhээ гадна мал ажалтай болоhон. сэрэгэй демократиин үедэ ороhон хүнүүдэй үзэл бодолhоо дулдыдан, үйлэ хэрэгүүдэй урданай шалтагаануудай ондоогоор тайлбарилагдадаг болоhые харуулна. Үнгын буряадай бүхы шахуу үльгэрнүүдтэхи эдэ мэтын хубилалтануудые харуулжа болохо юм. («Бурятский героический эпос», Улаан-Үдэ, 1964, 213 хууд.).

Тэрээнэй удаадахи шатада буряадай эрхим зэргын үльгэр зохёолго залиран тогтожо, үльгэрнүүдэй орондо түүхын дуунууд бии болоhон, харин заншалта үльгэрнүүд арад зоной дунда үргэнөөр хэлсэгдэhээр байбашье, шэнээр зохёогдохоёо болиhон байна. Энэ хадаа буряад арадай ниитын ажабайдалhaa дулдыдаhан зайлашагүй жама ёhон байгаа.

А. И. Уланов үльгэрнүүдые гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ, мүн марксизм-ленинизмын классигуудай үндэhэн шухала заабаринуудта түшэглэн, иимэ тобшолол хэhэн байха юм. К. Маркс обществын ниитэ хүгжэлтэтэй искусствын ямар холбоотой байhан тухай хэлэхэ зуураа, иигэжэ бэшэhэн байдаг: «Искусствын зарим янза түхэлнүүд, жэшээнь, эпос гээшэ дэлхэйн түүхын үе шата болоhон, гэбэшье ёhотой уран зохёолнуудай бии боложо эхилhэнhээ хойшо тэдэ хэзээшье найруулагдахаа болёо гээд мэдэрэгдэhэншье байха юм, тиимэ болохолоороо, искусствын талаар тэрэнэй нилээд элитэ, мэдээжэ янза түхэлнүүдынь гансал искусствын хүгжэлтын доогуур шатада зохёогдохо боломжотой болоно» (К. Маркс, Ф. Энгельс. Зохёолнуудай сугл., 2-дохи хэбл., т. 12, 736 хууд.). Эпосэй эрхим hайн түхэл янзань искусствын хүгжэлтын тусхайта үедэ, тэрээнhээ байтагай тэрэнэй хүгжэлтын доогуур шатада зохёогдохо боломжотой гэжэ тодоор эндэ хэлээтэй. Харин имагтал үльгэр гээшэ буряад эпосэй эрхим түхэл янзань болоно бшуу. Саашань К. Маркс иигэжэ үргэлжэлүүлнэ: «Нүгөө талаhaa, дари болон түүлганай бии болоhон үедэ Ахиллес байжа болохо аал? Али юрэ «Илиада» хэблэлэй станок ба үнгэржэ ерэхэдээ типографическа машинын үедэ зохёогдомоор гү? Хэблэлэй станогой бии болоходо үльгэр домогууд, дуунууд болон искусствые тэдхэгшэ бурханууд заатагүй үгы болоожо, тэрээнhээ уламжалан эпическэ поэзиин хүгжэн байха шухала нүхэсэлнүүд үгы болоно бэшэ аал?» (мүн лэ тэндэ үзэ, 737 хууд.). Тиимэ болохолоороо, шухала хэрэгтэй эрхэ нүхэсэлнүүдэй үгы болоходо, эпосэй эрхим түхэл янзынь зохёогдохоёо болидогынь зайлашагүй гэhэн тобшолол эндэ ехэ удха шанартай.

И. Батудаев М. Хамаганов хоёр А. И. Улановай hанамжа бодолые согсолон харуулалгын ленинскэ теориин үндэhөөр буруушаан сохибобди гэн гэхэдээ, К. Марксын заабариие буруушааха замда, эпосэй талаар К. Марксын найруулhан hургаалые согсолон харуулалгын ленинскэ теоридо зүрюулэн табиха замда ороhоноо, арсалдаа тоосолдоондоо дашуураад, «обёорогүй» байшоо.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

ҮЛЬГЭР ТҮҮХЫЕ ТААГҮЙ АРГААР ШЭНЖЭЛЭЛГЭДЭ ЭСЭС ТАБИХА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

Энэниие аманай алдуури, миин тушаан болохо. хэhэн алдуу гэжэ харахын аргагүй. М. П. Хамаганов «Совет буряад ульгэрнүүдтэхи заншалта ба шэнэ зүйлнүүд тухай»[1] гэhэн статья соогоо тон иимэ hанамжа хэлэhэн байдаг. «Эхэнэй хүнүүдэй зонхилон байhан шатын миф домогууд ульгэрнүүдые зохёохо үндэhэ hуурин, арга хэрэгсэлнүүдынь байhан юм» гэhэн А. И. Улановай hанамжа тус статья дотороошье шүүмжэлхэдээ, авторнууд К. Марксын шухала методологическа заабаридань зүришэнэ. Харин К. Марксын тэрэ заабаринь иимэ: «грегүүдэй миф домогууд грек искусствын арга хэрэгсэлнүүдэй баялигынь байхаhаа гадна, тэрэнэй үндэhэн тулгань байhан юм» (К. Маркс, Ф. Энгельс, Зохёолнуудай сугл., 2-дохи хэблэл, т. 12, 737 хууд.).

И. Батудаев М. Хамаганов хоёрой гол бодолой нэгэ зүйлынь иимэ байна.

Хоёрдохинь: «Ульгэр түүхэнүүд гэшэ далда нюуса эди шэдитэ үг гарбалтай юм гэhэн бодол буряад аман зохёол шэнжэлэгшэдэй дунда бүри совет үедэшье нилээд үргэнөөр дэлгэрэнги байгаа». Теэд ульгэр түүхэнүүд шажан бөөhөө, ноёд hайдуудhаа уг гарбалтай гэhэн теори совет эрдэм ухаанай зүгhөө тодорхойгоор шүүмжэлэгдээд, үни заяанда хаман хаягдаhан ха юм. Статьягай авторнууд аяар 50 жэлэй урда хэлэгдэhэн үгэнүүдые (Ц. Жамцарано, Б. Барадин, П. Дамбинов) hанана. Юундэб гэхэдэ, эпосые тиимэ уг гарбалтай гэдэг нэгэшье эрдэмтэ мүнөө сагта үгы лэ. Ульгэр түүхэнүүд шажан бөөhөө, ноёд hайдhaa уг гарбалтай гэжэ хэншье, А. И. Улановшье, Г. О. Туденовшье нэгэтэшье хэлээгүй юм. Тиихэhээ байтагай, имагтал А. И. Уланов «Гэсэр» гээшые арадай ульгэр, тэрээн соо хэлэгдэhэн hанал бодолнууд демократическа шэнжэтэй гэжэ анханhaa хойшо хэлэдэг, энэ hанамжаяа эрид шиидэнгеэр, гүн ехэ харюусалгаяа мэдэрэн хамгаалhан бэлэй. Харин тиихэдэ М. П. Хамаганов «Гэсэрые» хаан ваануудай феодал шанартай зохёол гэжэ соносхоод, «Гэсэрые» хамгаалагшадые совет эрдэмтэдэй зэргэhээ гаргаха эрилтэ табижа байhан юм.

Ульгэр гээшын ульгэршэ поэдтэ дээрэhээ заяагдадаг тухай 80 наhатай бөө З. Заяхановай хэлэhэн. Ц. Жамцараногой бэшэжэ абаhан домогые авторнууд дурдана. Ямаршье домог гээшэ али бухы юумые урач хурсаар аад, буруугаар тайлбарилдагынь мэдээжэ. Энээн тушаа марксизм-ленинизмын классигуудай заабаришье бии ха юм. Тиихэдэ Г. О. Туденов ульгэрнүүд тэнгэриhээ заяатай гэжэ оройдоошье тоолодог бэшэ, харин ульгэр түүхын хаанаhаа бии болодог тухай эртэ урдын буряадуудай юун гэжэ hанадаг байhыень дурдаад, тэдэнэй ямар ушарhaa ульгэр түүхые hайхашаан hүгэдэдэг байhыень тайлбарилна бшуу.

З. Заяханов мэтын убгэдэй хэлэhэн домогые согсолон харуулалгын материалис теориин ёhoop зүбөөр тайлбарилхын орондо, статьягай авторнууд тэрэ hанамжыень мүнөөнэй эрдэмтэдтэ абаашажа нялаhаниинь гайхалтай. Эпосые шажан бөөhөө, ноёд hайдhaa уг гарбалтай гэhэн теорие олонхи шэнжэлэгшэд дэмжээгүй, харин мүнөө тэрэние дурдахашье хүн үгы.

«Эхирэд-Булагадай ульгэрнүүдэй гол үзэлынь хадаа асари томо амитадтай, мангадхайнартай, тэдэнэй хүбүүдтэй, аймшагтай могой, шоно, нохой, шубуун болон батаганаануудтай хэhэн тэмсэл болоно» гэжэ А. И. Уланов хэлэнэ гээд, И. Батудаев, М. Хамаганов гэгшэд иигэжэ бэшэнэ: «Теэд Аламжа-мэргэн мэтэ арад зоной хэрэгэй түлөө тэмсэгшэ баатарнууд ульгэрнүүд соо бии ха юм».

Энэ баталамжа мүн лэ ехэ гайхал түрүүлнэ. Нэгэдэхеэр, юуб гэхэдэ, М. Н. Хамаганов энэ баатарые, тэрэ ульгэрые бухы дээрэнь ондоогоор сэгнэжэ, үнэн hанамжаяа иигэжэ бэшэhэн юм: «Аламжа-мэргэн гээшэ үй түмэн малай, мүнгэ алтаар, эржэн тана шулуугаар шэмэглэн, гантиг шулуугаар бариhан ордоной эзэн, хаан мүн. Баяжаха арьбажахын хойноhоо Аламжа-мэргэн ёаг үргэлжэ дайлалдана... Энээн дээрэhээ харахада, «Аламжа-мэргэн» поэмын шэнжэтэй байhаниинь элитэ» (Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай гар бэшэгүүдэй таhаг, инв. № 3359, 7 хууд.). М. П. Хамагановай энэ hанамжаяа буруушаан шүүмжэлхыень хэншье дуулаагүй, уншаагүй. Теэд яахадаа энэ баатарые арад зоной хэрэгэй түлөө тэмсэлшэ гэжэ гэнтэ соносхобо гээшэб. Бусад шэнжэлэгшэд алдуу гаргабал, тэрэнээ заhадаг заншалтай. И. Батудаев, М. Хамагановай статья соо ямаршье шухала хэрэггүй байтарнь муугаар дурдаhан проф. Г. Д. Санжеев эпосэй уг гарбал тухай алдуутай hанамжа нэгэ үедэ баримталhанаа үнэн сэхээр мэдэрээд, тэрэнээ шүүмжэлхы ёhoop буруушаагаа hэмнай. Хоёрдохёор, Аламжа-мэргэн гээшэ зургаан зуун тархитай асари шара Мангадхайтай тулалдажа, тэрэниие дарана. Шара, Хара зутан абаганарынь Мангадхайгаар алуулха hанаатай тэрэниие тухирhан байгаа. Гэхэ зуура, тус ульгэртэ хэлэгдэhэн баатарлиг ябадалнуудые имагтал Агуу-Гоохон дүүхэй эрхилнэ ха юм.

Теэд А. И. Улановай дурсагдаhан hанамжые буруушааха баримта эндэ үгыл! Авторнууд Аламжа-мэргэн хүбүүн тэрээн тухай юрэл дуулбаряа хэлэнэ гэжэ hанахаар болошоно. Тиигэбэшье тэрэ ульгэр тушаа, мүн бодото шэнжэлэгшэд тухайшье харюусалгагүй зэмэлэлгын үгэнүүдые ехэ юумэ мэдэгшэд хэбэртэйгээр хэлэдэгынь гайхалтай.

И. Батудаев М. Хамаганов хоёрой статьягай зарим зүйлнүүд тушаань тогтонобди. Арадай аман зохёол шэнжэлэлгэдэ тодорхой бэшээр, догматическа ёhoop хандаhан ушар баримтанууд энэ статья соо олон. Гэбэшье эрдэм наукада хэрэгтэй зүйл тус статья соо оройдоо үгы, тэрээн догоо марксис бэшэ, тад буруу онол арга хэрэглэгдэнэ, энэ статья ульгэр түүхэ шэнжэлхэ, арадай аман зохёол олондо нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ hаад хэнэ гэжэ бидэнэй эндэ хэлэhэнhээ яhала элеэр харагдана гээд hананабди.

Л. ЭЛИАСОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор, профессор.
В. НАЙДАКОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.
М. ТУЛОХОНОВ,
хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

[1]) «Вопросы бурятской филологии», вып. 1., Улан-Удэ, 1972, 67—69 хууд.

ОЛОНОЙ НЭГЭН

Степанида Дорофеевна Ставникова 16 жэлэй саадатэ Тарбагатайн кондитерскэ фабрикада ажаллажа эхилhэн юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо даабаряа ходо үлүүлэн, hайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Тэрэ энэ хугасаада кондитерскэ амтата зүйлнүүдые хэхэ хэдэн мэргэжэл шудалаа. Ямаршье даабаряа дүүргэхэдээ, hайнаар, анхаралтайгаар хандадаг. Тиимэhээ фабрикын дүй дүршэлтэй, бэрхэ хүдэлмэрнишэдэй нэгэн гэжэ тоологдоно.

Олон жэлэй туршада hайнаар ажаллаhанайнгаа түлөө Хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр хэды дахин шагнагдаа. С. Д. Ставникова коллективэйнгээ дунда хүндэтэй хүн. Тэрэ нүхэдэй суудэй гэшүүн, арадай хинагша юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Д. Ставникова.

З. ВЕСНИНАГАЙ фототекст.

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭБЭ

Орьёл үндэр хадануудай хоорондуурхи бэлшээриин газарнуудые зүбөөр хэрэглэн, жэлэй дүрбэн сагта үхэр мал адуулан ябадаг Лопсон Данзанович Сантибаев «Улаан Аха» колхоздо хүдэлжэ эхилhээр хори гаран жэл боложо байна.

Энэ үе соо Лопсон Данзановичай хүсэл оролдолгын ашаар олон мал бэлшээн таргалуулагдажа, гүрэндэ тушаагдаа. Юhэдэхи табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэшье энэ малшан эрхим амжалтатай ябана. Харууhалагдадаг малнуудынь тобир тарганууд. Лопсон Данзанович эрхим ажалайнгаа түлөө партиин Ахын райкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр «Эрхим малшан» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

П. ЖУЖАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ХҮШӨӨ БОДХООГДОБО

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатарай үхэлөөр унаhан сэрэгшэдтэ зорюулагдаhан хүшөө нээлгын митинг Хориин аймагай Тохорюугта тосхондо болобо.

Хүрбын совхозой парткомой секретарь Б. Д. Жамбалдоржиев энэ митингые нээхэдээ иигэжэ хэлэбэ:

— Бидэнэрэй ерээдүйн зол жаргалай түлөө ами наhaяа үгэhэн нютагайнгаа хүнүүдэй дурасхаалые мүнхэлхэ манай нангин уялга. Фашизмые дарахын түлөө тэмсэжэ, 20 миллион совет хүнүүд баатарай үхэлөөр унаа гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Тэрэ тоодо, манайшье Тохорюугта нютагай 38 хүн дайнhаа бусаагүй.

hүүлээрнь дайнай, ажалай ветеран Ц. Ч. Дашацыренов, Тохорюугтын найман жэлэй hургуулиин директор Б. П. Григорьев, hурагша Д. Тараев гэгшэд үгэ хэлээ.

Ж. БАДМАЕВ.

АРТИСТНАР АЙЛШАЛАА

Буряадай оперо, баледэй театрай бүлэг артистнар hунгуулиин 12-дохи участогта айлшалжа, hунгагшадай үмэнэ концерт харуулба. Хүдөө ажахын техникумэй студентнэр тэдэнэрэй харуулhан концертые нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Буряадай АССР-эй арадай артист Дугаржап Дашиевай сценэ дээрэ гаража, ород, буряад арадуудай дуунуудые хангюурдахада, суглаарагшад замхашагүй альга ташалгаар үдэшөө. Тиихэдэ РСФСР-эй габьяата артистка Д. Кыштымова шэнэ дуунуудые дуулажа, студентнэрэй магтаалда хүртөө. Буряадай АССР-эй арадай артистка А. Жмурова хүдөө ажахын техникумдэ түрүүшынхеэ айлшалжа, мүн лэ бэлэг шадабаряа харуулhан байна.

М. МЕДОВАЯ.

ЗАНШАЛТА ЭСТАФЕТЭ

Аймагай «Улаан Сэлэнгэ» газетын шанда хүртэхын түлөө заншалта эстафетэ Гусиноозерск хотодо үнгэргэгдэбэ.

Шанга hалхитай хүйтэн үдэр тохёолдоо. Гэбэшье шамбай бүхэриг спортсменүүд энээнhээ тунхарижа, урмаа хухараагүй, урилдахадаа hайн дүнгүүдые харуулаа.

Эстафетэдэ хабаадалсаhан hурагшад соohoo Гусиноозерскын 3-дахи дунда hургуулиин команда эрхимлээ. Үйлэдбэриин коллективүүдэй дундаhаа «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд түрүүлжэ гараа.

Түрүү hуури эзэлhэн командануудта редакциин дамжуулгын кубогууд, дипломууд барюулагдаа.

В. ЧЕРНЫХ.
Сэлэнгын аймаг.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Майн 27-hoo июниин 2 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха. 18.35 — Спортын hонин. 18.50 — Телевизионно hонин (буряадаар). 19.15 — «Карелиин ой соо» — телеочерк. 19.30 — «Календариин хуудаhануудаар». 20.05 — «Инженерэй КПД». Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 20.35 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.00 — Буряадай комсомолой 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан залуушуулай дуунай телевизионно конкурс. 22.30 — «Дудинскаягай класс» — телевизионно документальна фильм.

ВТОРНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — Үхибүүдтэ зорюулагдажа, «Куклануудай магазин соо» гэhэн дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 15.05 — hүүлэй hонин. 15.15 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет. «Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэ — арадай ажахын хүгжэлтын хараа шугам». 15.45 — Хилэ сахилгын Москвагай дээдэ командна. Улаан тугай училищиин оркестрэй концерт (үнгэтэ). 16.15 — «Өөрын нютаг» — телевизионно уран hайханай фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 17.45 — «Мүнөөдэр — хилэ сахигшадай үдэр». СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй хилэ сахигшадай сэрэгүүдэй штабай начальник, генерал-лейтенант В. Ф. Лобанов үгэ хэлэхэ.

Улаан-Удэ. 18.00 — «Факел» — «Хилын харуулшад». Хилэ сахигшадта зорюулагдаhан дамжуулга хэгдэхэ.

«Орбита». 19.30 — Улаан-Үдын багшанарай училищиин студентнэрэй концерт. 20.10 — Телевизионно hонин. 20.30 — «Танай асуудалнуудта харюусанабди». 20.55 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.15 — Документальна фильм.

«Орбита». 22.10 — «Концертын студи урина». Эстрадын программа (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Бальзагай ехэ дуран» — телевизионно уран hайханай фильм. 5-дахи сери — «Санкт-Петербургда уулзалга (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.50 — Үхибүүдтэ мультфильмнүүд харуулагдаха.

«Орбита». 19.30 — Спортивна гимнастикаар СССР-эй чемпионат. Ростов-на-Дону хотоhоо дамжуулга хэгдэхэ. 20.30 — «Алые маки Иссык-Куля» — уран hайханай фильм (үнгэтэ).

СРЕДА, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Эхэ ороноо сахин хамгаалха» — документальна фильм. 18.35 — «Хамар дабаан» — аяншалагшадай телевизионно клуб. 19.15 — «Бүгэдые мэдэхэ хүсэлэнтэйб» гэhэн киножурнал үхибүүдтэ харуулагдаха. 19.25 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар). 20.05 — Телевизионно hонин. 20.25 — «Эрхимүүдтэ найдабари» гэhэн дамжуулга хэгдэхэ (буряадаар). 20.40 — «Нүхэр хүдэлмэришэй». 21.20 — Соносхолнууд. 21.25 — «Нэгэ широта дээрэ» — киноочерк. 21.35 — Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряадай Гүрэнэй драмын театрай зүжэг.

ЧЕТВЕРГ, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Горн» — гэжэ программа пионернүүдтэ харуулагдаха. 18.45 — Телевизионно hонин. 19.05 — «Геологой поли» — киноочерк. 19.15 — Манай айлшад» — концертын программа. 19.35 — «Сасуутан» — киноочерк. 19.45 — «Сэсэг» — эхэнэрнүүдтэ зорюулагдаhан телевизионно журнал. 20.25 — «Газарта — элбэг шииг нойто». Буряадай АССР-эй мелиорациин ба уhанай ажахын министр Л. А. Санеев дамжуулгада хабаадалсаха. 20.45 — Баянист Е. Тихоновэй концерт. 21.15 — Соносхолнууд. 21.20 — «Олимпиин гал» — уран hайханай фильм. 22.50 — Үдэшын концерт.

ПЯТНИЦА, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Түүдэг» — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 15.05 — hүүлэй hонин. 15.15 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 15.45 — «Продукциин эрхим шанарай түлөө» гэhэн бүхэсоюзна репортаж. 16.15 — «Залуу дуушад». Залуу дуушадай бүхэсоюзна телевизионно конкурс. 17.25 — «Урдын жэлнүүдэй кинолентэнүүд. «Поэт ба хаан» — уран hайханай фильм. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоhон хүгжэмтэ программа. 20.00 — «Шэнгэн кристаллнууд» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Удэ. 20.10 — «Үдэшын Улаан-Үдэ».

«Орбита». 21.10 — Арадай кандидадууд». Бүхэсоюзна репортаж. 21.55 — «Дуу шэлэн абыт». Чехословакиин эстрадын артистнарай концерт (үнгэтэ). 22.45 — «Документальна экран». 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Футболоор СССР-эй чемпионат (үнгэтэ). «Динамо» (М) — «Динамо» (К).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 21.10 — «Ловушка» — уран hайханай фильм.

СУББОТО, ИЮНИИН 1.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 12.40 — Үхибүүдэй хүгжэмэй 2-дохи hургуулиин hурагшадай концерт.

«Орбита». 13.15. — hүүлэй hонин. 13.25 — hурагшадта — «Здравствуй, племя младое, незнакомое». А. С. Пушкинай зохёолнуудые уран гоёор уншаха Москвагай hурагшадай конкурс (үнгэтэ). 14.25 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 14.55 — «Гелена Великанова дуулана» (үнгэтэ). 15.25 — «Ехэ барилгын эхин». Байгал-Амарай харгы барилга тухай. 15.55 — «Ан амитадай аймаг» (үнгэтэ). 16.55 — «Совет ороной үхибүүд». «Бэдэрэлгэ хэхээ гарахам» гэhэн телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. Уран зохёолшо Сергей Михалков эхинэй үгэ хэлэхэ. 17.50 — Ф. Лист. Оркестртэй наадаха фортепианын нэгэдэхи кон[...]церт. 18.10 — А. С. Пушкин. «Домик в Коломне» — телевизионно зүжэг ту[...]рүүшынхеэ харуулагда[...] (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забhарлалга. 19.40 — Уран hайханай гимнастикаар СССР-эй чемпионат. Минскhээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 20.05 — «Угалзанууд» (үнгэтэ). 20.35 — «Ород романс». РСФСР-эй габьята артистка И. Богачева дуулана (үнгэтэ). 20.35 — «СССР-эй Верховно Соведэй hунгалта угтуулан». 21.10 — «Кино болго[...] буулгагдаhан уран зохёо[...]нууд». «Шэнэ газар хаха[...]лагдана» — уран hайханай фильм. (3-дахи сери, үнгэтэ). 22.50 — «Балет тухай» (үнгэтэ). 21.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Бальзагай ехэ дуран» — телевизионно уран hайханай фильм. 6-дахи сери — «Канатоходцы» (үнгэтэ). 01.25 — «Композитор Свиридов» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.50 — «Хо[...]то өөр тухайгаа хөөрэнэ» — телевизионно документальна фильм. 19.35 — Үхибүүдтэ зорюулагдаhан «Ох уж эта Настя» гэжэ уран hайханай фильм. 20.55 — Эстрадын концерт.

ВОСКРЕСЕНИ, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.20 — hүүлэй hонин. 13.25 — «Советскэ Союзда алба хэнэбэ!» 14.25 — Үхибүүдтэ — «Хонхохон» гэжэ театр (үнгэтэ). 14.40 — «Танай гэртэ» гэhэн телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёогдоhон хүгжэмтэ программа. 15.10 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 16.10 — «Манай хүрш[...]нэр». А. Трушкин. «Редкий случай с интересным человеком» (үнгэтэ). 16.55 — Футболоор уласхоорондын уулзалга. Болгариин, Ан[...]лиин суглуулагдамал командануудай наадан. Болгариhаа дамжуулга хэгдэхэ. 17.40 — «Уласхоорондын hонин». 18.10 — «Футболоор уласхоорондын уулзалга дамжуулгын үргэлжэлэл. Болгари — Англи. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.3[...] — 19.40 — Забhарлалга. 19.40 — «Новые большие неприятности». Ехэшүүлдэ зорюулагдаhан мультфильм (үнгэтэ). 19.50 — Уран hайханай гимнастикаар СССР-эй чемпионат. Минскhээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 20.35 — Телевизор харагшадай асуудалнууд СССР-эй Науканудай академиин гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьев харюусана. 21.05 — «Сэнхир галханууд» — М[...] 1-нэй программа дабтагдана (үнгэтэ). 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — «Бальзагай ехэ дуран» — телевизионно уран hайханай фильм. 7-дахи сери. — «Сүлөөрэлгэ» (үнгэтэ). 01.25 — Камерна хүгжэмэй концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Удэ. 18.40 — «Ле[...]вия в калейдоскопе» — телевизионно документальна фильм. 19.30 — «Вогон үдэрэй ута зам» — уран hайханай фильм. 21.10 — Амаралтын концерт.

ХИЛЫН СААНАhАА

телефон · телеграф · радио

СОФИ

Болгар арадай hаруул hайхан hайндэр

ТАСС

Болгар арад майн 24-дэ Болгариин гэгээрэлэй болон соёлой, славян үзэг бэшэгэй ба болгар хэблэлэй үдэрые тэмдэглэбэ. Болгариин агууехэ эрдэмтэд-гэгээрүүлэгшэд Кирил ба Мефодиин славян азбука байгуулhанhаа хойшо арба нэгэн зуун жэл үнгэрөө. Аха дүү Кирил Мефодий хоёрой hайндэр хадаа болгар арадай эрдэм тээшэ, оюун бэлигэй хүгжэлтэ тээшэ эрмэлзэжэ байhанай эли тодо гэршэ болоно.

Энэ үдэр гэгээрэлэй, соёлой, искусствын талаар ороной туйлаhан амжалтануудай дүн гаргагдадаг. Арадай засагай жэлнүүдэй туршада соо арадай гэгээрэлэй бүхы гурим үндэhөөрөө хубилаа. Орон дотор 5 мянга шахуу hургуулинууд бии, тэндэ миллион хахад үлүүтэй хүнүүд hурадаг юм.

Майн 24-нэй үдэр Софиин гудамжануудта hайндэрэй жагсаал болоо. Студентнүүд, hурагшад, эрдэм наукын ба соёл культурын ажал ябуулагшад плакадуудые, диаграммануудые, панно барижа ябаа. Социалис обществын хубилган хүгжөөлгын хүсэн бологшо арадай засагай 30 жэлэй турша соо болгар арадай соёл болбосоролой туйлалтануудые эдэ плакадууд гэршэлнэ.

ПРАГА

Прагада пленум болобо

ТАСС

Майн 24-дэ эндэ чехословак-совет хани барисаанай холбооной ЦК-гай пленум болобо. Пленум дээрэ үнгэрhэн хахад жэлэй турша соо тус холбооной хэhэн ажал ябуулгын дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэшэлэн чехословак-совет хани барисаанай hарада бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ зорилгонуудые пленум тодорхойлоо. Энэ hара байгша оной намар болохо юм.

ПАРИЖ

В. Жискар д' Эстэн президентээр соносхогдобо

ТАСС

Конституционно совет Валери Жискар д'Эстэниие Франциин республикын президентээр майн 24-дэ хуулита ёhoop соносхобо.

Франциин президентые hунгаха майн 19-дэ болоhон hунгалтын эсэсэй дүнгүүдые соносхоходоо, соведэй түрүүлэгшэ Р. Фрэ иигэжэ мэдээсээ: В. Жискар д'Эстэн 13.396.203 дуу абажа, hунгагдахын тула диилэнхи олон дуу абаhан болоно.

Зүүнэй үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй хамтын кандидат Ф. Миттеранай түлөө 12.971.604 hунгагшад дуугаа үгэhэн байна.

КОЛОМБО

АЛИ АЛИНДА АША ТУhАТАЙ ХАРИЛСААН

ТАСС

Советскэ Союзай, Шри Ланкагай Республикын хоорондохи али алинда ашатай туhатай худалдаа наймаанай харилсаан улам үргэдэжэ байна. Республикын гүрэнэй хэдэ хэдэн корпорацинуудта шухала хэрэгтэй ехэ ашаа тээhэн «Мытищи» гэжэ совет Коломбын портдо ерэбэ. Түмэр отолдог станогууд, тракторнуудай запасной частьнууд, сэбэрлэгдээгүй хлопок, эд бүд, эмүүд тэндэ бии.

Советскэ Союзтай худалдаа наймаа улам үргэнөөр хэдэг болообди гэжэ бүд нэхэдэг национальна нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Д. Дангедэра ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. Совет хлопок эрхим шанартай. Бидэ саашадаа Советскэ Союзтай худалдаа наймаанай харилсаагаа хүгжөөхэ хүсэлэнтэйбди. Тодорхойлон хэлэбэл, бүд нэхэдэг национальна нэгэдэл Советскэ Союзhаа хлопок, шэрэ будагуудые, химикадуудые худалдажа абахаар хараална.

ЛИССАБОН

А. Куньял корреспонденттэй хөөрэлдэбэ

ТАСС

Португалиин Компартиин Генеральна секретарь А. Куньял «Диариу ди Лижбоа» газетын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, «Ажал тухай шэнэ хуулинуудые баталан абаха хэрэгтэй. Фашис засаг захиргаанай үеын ажал тухай хуулинууд хүдэлмэришэн ангиин, мүн бүхы ороной аша туhада яашье харюусанагүй гэжэ» тэмдэглээ.

Португалиин ажалшадай түрүүшын национальна конгресс 1974 оной зунай hүүл багта зарлагдаха гэжэ Португалиин профсоюзуудай федерациин хүтэлбэриин гэшүүн Канай Роша мэдүүлбэ. Энэ конгресс Португалиин ажалшадай профсоюзай хүдэлөөнэй нэгэдэлдэ шухала үүргэ дүүргэхэ байха гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ТОКИО

М. Охирын США-да ошоод бусаhан тушаа

ТАСС

Японой гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Охира Америкын Холбоото Штадуудта ошоод бусаба. Вашингтондо ерээд байха үедөө США-гай гүрэнэй ажал ябуулагшадтай уулзажа, япон-американ харилсаанай асуудалнуудые, Азидахи байдалые, мүн уласхоорондын бусад зарим асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна. М. Охира бусажа ерэмсээрээ пресс-конференци зарлаад, хоёр ороной хоорондохи харилсаанай хүгжэлтөөр сэдьхэлээ ханангн байhан тухайгаа мэдүүлбэ.

Хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаанай асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ гээд Японой хэблэл бэшэнэ. hүүлэй жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаанай, илангаяа худалдаа наймаанай талаар ехэ зүришэлдөөн гараhан байгаа. Энэ юунhээ болооб гэхэдэ, США Японhoo эд бараа багаар худалдан абаад, өөhэдынгөө эдлэл хэрэгсэлнүүдые Япондо улам ехээр худалдахые хүсэhэн байха юм.

БОНН

Үнэ сэн нэмэнэ

ТАСС

Байгша оной апрель hарада Германиин Федеративна Республикада промышленна продукциин оптово үнэ сэн, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 13,2 процентээр нэмээ гээд ФРГ-гэй Статистическэ управлени мэдээсэбэ. Үе сагай үнгэрхэ бүри промышленна продукциин оптово сэн улам хүндэрнэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, февраль hарада, нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 11,7 процентээр, март hарада 12,8 процентээр нэмэhэн байна.

ЛИССАБОН

Суудатэ үгтэхэнь

ТАСС

Каэтану гэгшын унагаагдаhан фашис правительствын хоёр министрнүүдые — оборонын министр байhан Ж. да Силва Кунья, дотоодын хэрэгүүдэй министр байhан Морейр Батишт гэгшэдые сэрэгэй трибуналай сүүдтэ үгэхэ байhан тухайгаа Португалиин правительство соносхобо. Морейр Батишт нюуса полициин хэрэгүүдые эрхилдэг байгаа. Министрнүүд байhан эдэ хоёр баригдаад, Мадейр арал дээрэ байhанаа асарагдажа, Лиссабоной сэрэгэй түрмэдэ хаагдаба.

ВАШИНГТОН

США: Экономикын байдал сошордолтой

ТАСС

Америкын экономикын байдал правительствын ба экономистнуудай hанаае улам ехээр зобоожо байhаар. Энээнтэй дашарамдуулан, президент Р. Никсон экономикын талаар түрүү бэрхэ советнигүүдтэй зүблөө үнгэргөө. Сагаан байшангай түлөөлэгшын мэдээсэhэнэй ёhoop, зүблөөн дээрэ «бүхы экономическа байдал дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдээ». Тиихэдээ мүнгэнэй сэнгэй үнэгүй бололгодо онсо анхарал хандуулагдаа.

Мүнгэнэй сэнгэй улам үнэгүй бололго экономическа эгээл хүшэр хүндэ асуудал байhан зандаа гэжэ Америкын хэблэл тэмдэглэнэ. Гүрэнэй үри шэри хэлбэришэгүйгөөр ехэ болоно.

США-гай экономикын байдал шэнжэлдэг олонхи мэргэжэлтэд тэрэнэй ерээдүйн сагта hайжарха үндэhэ баримтагүй байhые тэмдэглэнэ. «Мүнөөнэй бэрхэшээлтэй байдал ба мүнгэнэй сэнгэй үнэгүй бололго, зээлеэр мүнгэ абалгын хатуу шанга эрилтэ, нэгэл хэмдээ зогсолго, бага болошогүй ажалгүйдэлгэ, худалдаа наймаанай талаар улам ехэ болодог үри шэри бүхэли энэ жэл соо тэрэл хэбээрээ үлэхэ байха гэжэ экономистнууд тоолоно» гээд «Тайм» журнал бэшэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Үйлэдбэриин хүсые улам ехэ болгохо» — түрүү бэшэг. «hунгалтые угтуулан» — суглуулбари. ТАСС-ай hүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Габшагай барилга — байрань болохо» — В. Зориной корреспонденци. «Коммунистнууд хабарай тарилгын үедэ» — Р. Гайфутд[...] корреспонденци. «hунга[...] угтуулан» — суглуул[...] «Маоизм — хүгжэн hал[...] байhан оронуудай арада[...] сан» — А. Петровой ст[...]

Гурбадахи хуудаh[...] «Бэдэрэлгэнүүдэй ба [...] нүүдэй харгыгаар» [...] Мохосоевой статья. «Ма[...] хүгжэн hалбаржа байhан[...] нуудай арадай да[...] (түгэсхэл). Хилын саа[...]

Дүрбэдэхи хууда[...] Элдэб hонин. Соносхо[...]

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — «Циркын аренэ дээрэ». 13.35 — Үхибүүдтэ мультфильм харуулагдаха (үнгэтэ). 13.45 — 13.55 — Забhарлалга. 13.55 — «Несокрушимая и легендарная». Совет Армиин түүхээр олимпиада. hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 15.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» Хилэ сахигшадай үдэртэ зорюулагдаhан дамжуулга. 16.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 17.00 — «Мүнөөдэр — химигүүдэй үдэр» (үнгэтэ). СССР-эй нефть болбосоруулдаг ба нефте-химиин промышленностиин министр В. С. Федоровой үгэ хэлэлгэ. 17.15 — «Взойти на вершину» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 17.25 — Уласхоорондын hонин. 17.55 — «13 стульев». Телевизионно богони зүжэгүүдэй театр (үнгэтэ). 19.0[...] «Время» — мэдээсэлэй [...]грамма». 19.30 — 19.[...] Забhарлалга. 19.40 [...] Спортивна гимнаст[...] СССР-эй чемпионат. [...]тов-на-Дону хотоhoo [...] жуулга хэгдэхэ. 20.[...] Телевизор харагшад[...] хилаар зохёогдоhон ко[...] 21.05 — Кино болго[...] гагдаhан уран зохёо[...] «Шэнэ газар хахала[...] — уран hайханай ф[...] (2-дохи сери, үнгэтэ). [...] — Номо, годли харба[...] уласхоорондын мүр[...] 23.00 — «hунгалтаhа[...] галта хүрэтэр». Бүх[...] репортаж. 23.30 — «[...] 74» (үнгэтэ). 24.00 — «[...]мя» — мэдээсэлэй про[...]ма.

ХОЁРДОХИ ПРОГРА[...]

Улаан-Удэ. 18.25 — [...]лиф-аист» — онго[...] жэг үхибүүдтэ хару[...]ха. 19.30 — «Зна[...] мүрдэлгэ хэнэ» — [...] зүжэг. 8-дахи хэрэг — «Т[...] дэлгэ» (хоёрдохи [...] 21.00 — Эстрадна ко[...]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной майн 26. □ 4-дэхи хуудаhан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00474. Заказ № 00[...]